

दीड बीत हंडीच्या चिंध्यानी टांगलेल्या फक्तीवर श्री वाजा झोपत,

अनुक्रमणिका-ज्ञुलै १९७६

१) संपादकीय	- पाठ्यले चालसी पंडरीची वाट
२) गाठो-भेटी-२० योगिराज श्री. वाप्साहेव मिटकर - सदानंद चेंदवणकर	
३) सुख वसे तुझे पायी	- श्री. दा. ना. देशमुख
४) तुमचे साईबाबांपियो सामान्य ज्ञान किती आहे? - श्री. माधव गोरे	
५) युगावतार श्रीसाईबाबा	- श्री. चंद्रकांत सांसंत
६) श्रीसाईबाबांचा कृपाप्रसाद	- श्री. चंद्रकांत सांसंत
७) श्री. सप्तशृंगी देवी व श्रीसाईबाबा	- श्री. मधुकर दीक्षित
८) वावांची कृपा	- श्री. दशरथ तळेकर
९) श्रीबाबांच्या जीवनातील ठळक घटना	- -
१०) अगाध-लीला	- सौ. सरला सू. गोरे
११) अमोल भेट	- सौ. उषा मुळे
१२) कलियुगात पावणारा देव	- श्री. मुरेश सातपुते
१३) माझे वाबा थोसाई	- श्री. के. रा. धालगांवकर
१४) माझे वाबा	- सौ. उषा कणिक
१५) श्री दत्ता अवधूता	- डॉ. अनिल जायस्वाल
१६) परमेश्वराकडे जाण्याचा सोपा मार्ग	- श्री. सदाशिव कुलकर्णी
१७) वावकांचा पत्रव्यवहार	- सौ. निर्मला सावरकर
१८) मुविचार संग्रह	- सौ. कलावती चव्हाण

श्री चेतन, श्री. कृष्णकुमार खडतरकर, कु. पुष्पलता मोहरे, श्री. वसंत जोशी, सौ. माधुरी कुलकर्णी, श्री. विनायक पाठक, श्री. रमेश चव्हाण, श्री. दत्ताराम बारस्कर, प्रा. गुणेराव पटवारी, श्री. चकोर आजगावकर, श्री. विजय हजारे, सौ. श्री. शहाणे, श्री. रामनाथ गुरुतुले, श्री जयवंत कुलकर्णी यांच्या भावमध्युर कविता.

गुरुपौर्णिमा उत्सव

सालाबादप्रमाणे शिर्डी येथील गुरुपौर्णिमा उत्सव दिनांक १०-११-१२ ज्ञुलै हे तीन दिवस साजरा केला जाईल. येदा दिनांक १० रोजी सायं. ७ ते ९ सौ. माधुरी लघाटे व ९-३० ते ११-३० सौ. माणिक पिंडे या गायिकांचे सुश्राव्य गायन होईल. दि. ११ रोजी गायक भक्त रात्रभर हजेरी लावतील. दि. १२ रोजी सुप्रसिद्ध गायक श्री. जयवंत कुलकर्णी व इतर कलाकार यांचा कार्यक्रम सायं. ७ नंतर आयोजित केला आहे, तरी सर्व साईभक्तांनी दर्शनास व कार्यक्रमास हजर गाहून सर्वप्रकारचे सहकार्य द्यावे ही संस्थानताफे दिनंती.

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृति ॥

श्री सा ई वा कसु धा

ग्राणी भिन्न आरमा अभिज्ञ ।
आत्मा कनूव भोक्तृत्वहीन ।
सो न अनुद्ध पापपुण्याधीन ।
कर्मचरण त्या नाही ॥१०९॥
मी जातीने उच्च ब्रह्मण ।
इतर मजहूनि नीचवर्ण ।
वसे ऐसे जीवरी भेदज्ञान ।
कर्मचरण आवश्यक ॥११०॥
मी अशरीर सर्वत्र पृक ।
मजहूनि कोणी नाही आणिक ।
मीच कीं सकलांचा व्यापक ।
स्वरूपोन्मुख हैं ज्ञान ॥१११॥
पूर्णब्रह्म स्वरूपच्युत ।
ऐसा हा जीवात्मा पूर्ववत् ।
कधींतरी स्वस्वरूपाग्रत ।
पावावा मिश्रित हैं ध्येय ॥११२॥
श्रुति-स्मृति आणि वेदान्त ।
या सदांचा हाचि सिद्धान्त ।
हैंचि अंतिम साध्य निश्चित ।
च्युतासि अन्युतपद प्राप्ति ॥११३॥

-श्रीसाईसच्चरित् अध्याय २० धा

श्रीसाईलीला

[श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे
अधिकृत मालिक]

४४

वर्ष ५५ चे] जुलै ७६ [अंक ४

५

: संपादक :

श्री. का. स्त्री. पाठक,
रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडी

: कार्यकारी संपादक :

- डॉ. श्री. दि. परसुराम, (इंग्रजी आवृत्ती)
- श्री. सदानन्द चेंदवणकर (मराठी,,)

वार्षिक वर्गांनी रु. ६-०० (ट. ल. सह)
किरकोळ अंक ६० पैसे फक्त.

: कार्यालय :

“ साईनिकेतन ”, प्लॉट नं ८०४-बी,
डॉ. आंबेडकर पथ, दादर, मुंबई १४.

फिन : ४०००१४

दूरध्वनी : ४४३३६१

संपादकीय —

स. न. वि. वि.

पाऊले चालली पंढरीची बाढ

आषाढ महिना लागला रे लागला की आम्हा हिंदूने सण-उत्सव मुरु झाले असे म्हणावयास हरकत नाही. या आषाढ महिन्याचे वर्णन करताना आचार्य अजे यांने “आषाढस्थ प्रथम दिवसे” म्हणून मोठी चित्तवेदधक सुरुवात केली आहे. या आषाढ महिन्यातली आम्हा भाविकांची सर्वांत मोठी पर्वणी म्हणजे आषाढी एकादशी हा सण-उत्सव होय. पांडुरंग हे आम्हा हिंदूने, महाराष्ट्र निवासीयांचे भेठे दैवत आहे.

अगा वैकुंठीच्या राया ।

अगा विडुल सख्या ॥

या विडुलाच्या केवळ दर्शनाने सुद्धा आपण पावन होतो, त्या विडुलनामाचा महिमा किती श्रेष्ठ आहे ते संत श्रीतुकोबारायांनी आपल्या अर्भंगवाणीतून कथन केलेलेच आहे.

आपल्या भक्तांसाठी भगवन्त अष्टावीस युगापासून पंढरीस विटेवर उभा आहे. संतश्रेष्ठ श्रीज्ञानेश्वरांनी या विडुलाचे वर्णन ‘रूप पहाता हो लोचनी, मुख झाले वो साजणी’ या अर्भंगातून अत्युक्तम केले आहे. माझलीच्या या अर्भंगाचा मान भजत कीर्तनातून पहिला आहे. तसा दुसरा कमांक तुकोबांच्या ‘सुंदर ते ध्यान उमे विटेवरी’ या ध्यानाच्या अर्भंगाचा आहे. विडुलाचे रूप माझलीच्या अर्भंगाने पहावे तर त्याचे निरंतर ध्यान तुकोबांच्या अर्भंगाने करावे.

‘सुंदर ते ध्यान उमे विटेवरी’ या अर्भंगात श्री तुकोबाराय म्हणतात, अष्टावीस युगापासून भक्तांना दर्शन देण्यासाठी कटीवर कर ठेवून उभ्या असलेल्या या विडुलानी मूर्ती किंतीतारी सुंदर आहे, नयनमनोहर आहे. त्याच्या गळ्यात प्रिय अशा तुळशीचा हार असून कमरेचा पिंतांबर अप्रतिम असा आहे. अशा या सर्वांग सुंदर विडुलाचे

ध्यान निरंतर करण्याचे आग्हाता अंतिशय आवडते. त्याच्या कानी मकराकार कुँडले झालेलात. आणि कंठी कौस्तुभमणि शोभायमान होत आहे. अशा या सुंदर, मनोहरी मूर्तीकडे पाहून तुकाराम महाराज आणखीन पुढे म्हणतात, “ज्याच्यात माझी सारी सुखे संपूर्णपणे मावण्याचे समाधान आहे त्या विष्णुलाचे श्रीमुख मी आवडीने पाहीन. सर्वांग सुंदर अशा विष्णुलाची विनवणी करताना ते म्हणतात—

सदा माझे डोळा, जडो तुझी मूर्ती
रग्नमाईचे पती सोयरेया ॥
गोड तुझे रूप गोड तुझे नाम ।
देई मज घेम, सर्वकाळ ॥
विठो माऊलीये हाच्चि वर देई ।
संचरोनी राही हृदयी माझ्या ॥
तुका म्हणे काही न मागे आणिक ।
तुझे पाथी सूख सर्व आहे ॥

तुकाराम महाराजांच्या बराण्यात विष्णुलभक्ती आणि पंढरीची वारी पूर्वीपार चालत अलेली होती. विष्णु हे महाराजांचे आवडते असे कुलदैवत असल्यामुळे त्यांची विष्णुलभक्ती ही अस्थंत तेजस्वी अशी होती. त्यांनी जनतेला विष्णुलभक्तीचा कीर्तनाद्वारे अखंड उपदेश केला. विष्णु भजनी ते देहभान विसरून जात. त्यांनी विष्णुलाजबळ “धरंरा अखंड संचरोनी राही माझ्या” असा वर माणितला. देवांच्या पायी सर्व सुखे सामावलेली आहेत अशी त्यांची निश्चित खात्री होती. आपले सारे जीवन असे विष्णुमय झालेले आहे त्याचे वर्णन “विष्णु आमचे जीवन” या असंगात त्यांनी केले आहे. त्यात ते म्हणतात,

‘विष्णु हेच आमचे जीवन आहे. सर्व सिद्धी प्राप्त करून देणारे साधन विष्णुच आहे म्हणून विष्णु मूर्तीचे ध्यान हा माझा विसाधा आहे; इतकेच नव्हे तर माझे वित्त, गाव, चित्त सर्व काही विष्णुलाचे ठिकाणी मी पहातो. तो माझ्या जिवीचा जिवाळा, कृपेचा कोवळा, आणि प्रैमाचा पुतळा आहे.’

ज्याची अशी विष्णुमय अवस्था झालेली आहे, जे विष्णु ध्यानी तळीन, तन्मय झाले आहेत, ते तुकोवाराय विष्णुमहिमा पटवून देताना म्हणतात, ‘तुम्ही सर्व वाणीने विष्णु विष्णु म्हणा, विष्णु नामाच्चा जप करा, कारण तो मंत्र सोपा असून सर्व पापांचा नाश करणारा आहे. तेव्हा आपल्या सर्व सुखांसाठी त्या विष्णुनामाचा छंद तुम्ही अवश्य लावून घ्या. म्हणून ते तळमळीने सर्वांना सांगतात की—

विष्णु टाळ, विष्णु दिंडी ।
विष्णु तौळी उच्चारा ॥

विष्णु अवधा भांडर ।
 विष्णु बोला विष्णु ॥
 विष्णु सुखा विष्णु दुःखा ।
 तुकदा मुखा विष्णु विष्णु ।

या विष्णुनामाचा महिमा जनमानसावर विविष्यासाठी ते म्हणतात—
 विष्णु चिरी गावा, विष्णु चिरी ध्यावा
 विष्णु उभा पहावा, विटवरी ।

असा अनाथांचा नाथ आणि कृपेचा सागर अशा विष्णुलाला तुम्ही अनन्यपावे शरण जा म्हणजे तो तुम्हाला मोक्षाला नेईल. खरोखर या विष्णु नामाची गोडी अवैट आहे. ज्याच्या मुखी विष्णुलाचे नाव नेहमी असते त्याच्या अंगी किंवा सामर्थ्य निर्माण होते ते सांगताना तुकोबाराय म्हणतात—

“अहो, ज्याच्या मुखी विष्णुलाचे नाम आहे, त्याच्या नुसरथा दर्शनाने पतित पावन होतात. म्हणजेच पतितांचा उद्धार होतो. तुम्ही सर्वांनी आपल्या वाणीने व भक्तीयुक्त अंतःकरणाने विष्णुलाचे नाम ध्या. त्यामुळे तुम्हास प्रत्यक्ष काळाचाही संपूर्ण पराभव करण्याचे सामर्थ्य घेईल. मला विष्णुनामाचे सामर्थ्य पटले म्हणूनच की काय मी त्या विष्णुलाला माझ्या अंतःकरणात अर्खड ठेवलेले आहे. विष्णुनामावर विक्षास ठेवा आणि स्वेद्धार साक्षा विष्णुनामाचा महिमा पटविष्यासाठी सर्वश्रेष्ठ अशा वेदांचा आधार घेऊन त्यांनी सांगितले आहे—

वेद अनंत बोलिला, अर्थ इतुकाचि साधिता ॥

विठोबासी शरण जावे, निजनिष्ठा नाम ध्यावे ॥

बहुतेक सर्व संतांनी गुणगौरव केलेल्या अशा या विष्णुलाच्या, पांडुरंगाच्या, रघुवार्ह-वराच्या दर्थनामाची आता एहाना महाराष्ट्रातील ठिकठिकाणाहून पालख्या निघालेल्या आहेत. भक्त-वारकरी मंडळी त्यासोबत आहेत. आणखीना चारसहा दिवसांनी दिंडिया-पताका चंद्रभगेच्या बाळवंटत जिकडे तिकडे दिसू लागतील आणि विष्णुनामाच्या गजराने अवधी पंढरी दुमदुमून जाईल.

संतश्रेष्ठ अगवान श्री साईबाबा सुखा विष्णुलाचे भक्त होते. पांडुरंगाचा अगाध महिमा त्यांना चांगलाच माहित होता. आपले एक प्रभमक्क दासगणू महाराज यांना पेंढरपूरला जाण्याची अतीव इच्छा झाली व ती त्यांनी श्रीबाबांना बोलून दाखविली. आपल्या भक्तांच्या इच्छा, कामना पूर्ण करणे हेच संतांचे काम आणि म्हणूनच की काय, बाबांनी दासगणूना तिथल्या तिथे पांडुरंगांचे दर्शन घडविले. तेहा संत श्रीदास-गणूना प्रिय असलेल्या श्रीसाईबाबांना साहूनही प्रिय असलेल्या श्रीविष्णुलाचे आपणही आषाढी एकादशी निमित्त पुण्यस्परण करू या.

गाठीमेटी—२०

अर्तीद्रिय योगीराज

श्री वा पू सा हे व
मि ट क र

● सदानंद चेदवणकर
राधा-माधव, १२०/४०५५ टिळकनगर;
चेंबूर, मुंबई ८९.

सध्या पुण्यात निवास करून असलेले अर्तीद्रिय योगीराज श्री. बापूसाहेब मिटकर आमच्या महाराष्ट्राचे मोठे वैभव आहे. ते महान दत्तभक्त असून एक सिद्ध पुरुष आहेत. त्यांना जन्मजात दिव्यदृष्टी, दिव्यशृङ्खला व वात्सासिद्धी प्राप्त झालेली आहे. अनेक देह-धारित्व, विकालज्ञान इ. पातंजल मुर्नीच्या पातंजल योगात उल्लेखलेल्या विविध

श्री. बापूसाहेब मिटकर

सामर्थ्यने मिटकर महाराज भूपित आहेत. आपले सद्गुरु श्री. सदाजीनाथ माळीवाचा उर्फ माळी महाराज तसेच दत्तात्रेयांची सतत व अखंड उपासना व अनेक वर्षांचे पंचग्राण पणाला लावून केलेले अऱ्हंड प्रयोग याला ते आपस्या दिव्यशक्ति सामर्थ्याचे सारे त्यांनी आपले संपूर्ण जीवन निसर्गाची गृह रहस्ये व शक्ती जाणण्या-साठी बाहून घेतले आहे.

श्री. मिटकर महाराजांचे संपूर्ण नाव श्री. मोतीराम बसंतराव मिटकर. त्यांचे मूळगाव कुलाबा जिल्हातील पनवेल ताळक्यातील भाताण हे होय. परंतु त्यांचा जन्म कुलाबा जिल्हातील चिरनेर या गावी ता. १४ जानेवारी १९११ रोजी झाला. हा दिवस आळंदीचे महान योगी श्रीमद नरसिंह सरस्वती यांचा समाधी दिन म्हणून ओळखता जातो. बापूसाहेबांचे बडील या स्वामींचे परमभक्त होते. जन्मानंतर बापूसाहेबांचे सारे आयुष्य पुण्यात रोले आहे.

श्री. बापूसाहेबांच्या वयाच्या चौथ्या वर्षी इ. सन १९१४ मध्ये पुण्यात प्लेगचा प्रादुर्भाव झाला. त्यावेळी आपल्या आईबडीलांसमवेत ते फर्गुसन कॉलेज जवळील रामनारायणांचे बंगस्या शेजारी एका झोपडीत रहात होते. येथे एका रात्री किशोर बापूरावांच्या पांधरुणात एक नाग आला. त्याने त्यांना तीन वेळा बाजूला केले व अखेर त्यांच्या गालावर तीनदा फणीने थपडा मारून तो निघून रोला. हा आपल्या जीवनातील एक सर्वांत मोठा मुश्योग होय असे बापूसाहेब समजतात.

बापूरावांचे प्राथमिक व दुस्यम शिक्षण पुण्यास झाले. इंग्रजी तीन इयत्ताप्रवैतने नूतन मराठीत व इंग्रजी सातशीपर्यंत न्यू इंग्लिश स्कूलमध्ये ते होते. १९१८ साली त्यांच्या जीवनातील सर्वांत मोठी घटना घडली. त्यावर्षी श्रीसमर्थ माळी बाबांची व त्यांची मेट झाली व त्यांनी नामसमरणादिकांच्या मारगने छोळ्या वारूना अध्यात्माच्या मारगावर आणले. त्यावेळी त्यांचे वय अवधे सात वर्षांचे होते.

बापूसाहेब लहानपणापासूनच दत्तभक्त होते. १९२८ साली हिन्द्याग्रमाणे दोले असलेल्या व लांब अटा असलेल्या एका साधूचे त्यांना दर्शन झाले. त्यांनीच आपल्याला आजीची दिनी असे बापूसाहेब समजतात. पण तो साधू कोण याचा थोगपत्ता त्यांना लागलेला नाही. या दिव्य दृष्टिमुळेच की काय बडीलांची हरवलेली विमा पौलिसी त्यांनी लगेच शोधून काढली. आपल्या आईला भोफळा चिरण्यांची तो कहू असल्याचे सांगितले. श्रीमत प्रताप शेटजी गिरजी यांच्या पत्नी चंपाबाई यांचे हरवलेले हिन्द्याचे कर्णभूषण त्यांनी तत्काल शोधून काढले.

श्री. बापूसाहेब मिटकर मैट्रीकल्या वर्षांत असलाना ता. ९ जून १९३० रोजी त्यांच्या बडिलांचे पक्षाधाराताच्या विकाराने देहावसान झाले. त्यावेळी धरात मातोश्री, दोन लहान भाऊ, तीन बहिणी ही मंडळी होती. अर्थात्त्व त्यांच्या पालनपोषणाची, सारी जबाबदारी बापूसाहेबांवर येऊन पडली व ती पार पाडण्यासाठी त्यांनी

शिक्षणाला रामराम ठोकला व ते ओरिएंटल लाइफ इन्ड्यूरन्स कंपनीचे पुण्यातील वीफ एजेंट श्री. कावसजी जमशेटजी थांचेकडे लाखरात २५ रु. पगारावर नोकरीस राहिले. पण या एवढाचा पगारात त्या सर्वांचे भागेना भृणून जमाखर्च, स्टोब्रु दुरुस्ती, फेनो दुरुस्ती, फ्लोटोग्राफी, फ्रेम मेकिंग, सायकल दुरुस्ती, विक्रकला ह. आपल्या वडिलांच्यापासून प्राप्त केलेल्या विद्यांचा उपयोग आपल्या चरितार्थाच्या जोडीसाठी भृणून केला. याशिवाय बापूसाहेबांनी दिनचर एनलाईज, पॅटिंग, दिल्लस्त्रावा, सतार यांचे वादन, गायन इ. कला हस्तगत केल्या व रमल, हस्त सासुद्रिक व कुंडली! विजान यांचाही अभ्यास केला. बापूसाहेबांना वैवृक शास्त्राचीही सूक्ष्म माहिती आहे. वनस्पतींचे काढे, चूऱे कशी काढावीत, त्यासाठी भडूशा कशा लावाव्यात यांचे तर आंना बारीक शान आहे. कर्क रोगासारखे महाभयंकर रोगाही बापूसाहेब उर्फ बाबांनी संपूर्णपणे वरे केले आहेत.

१९३१ साली बाबांचे सदगुरु श्री माळीबाबा व १९३७ त त्यांच्या मातोश्री यांचे निवारण झाले. बापूसाहेबांचा विवाह १९४५ त ठाण्याचे श्री. पोतदार थांची कुम्हा कु. सीता इच्यावरोवर झाला. विवाहानंतर कु. सीता या सौ. शालिनीबाई इणून बापूसाहेबांच्या घरात बावरू लागल्या. बापूसाहेबांना त्यांचेपासून कु. कुमुद (सौ. नावेकर) ही कन्या व श्री. श्रीपाद अशी अपत्ये लाभली आहेत.

१९४५ सालापासून बाबांची प्रसिद्धी, दिव्यदृष्टी व दूरदर्शन या दोन गोष्टींमुळे जगभर झाली. देशातील व परदेशातील अनेक निश्चिकालिकातून त्यांचेवर गौरव-पर लेख प्रसिद्ध झाले. एका राजघराण्यातील व्यक्तीनेतर त्यांना तहव्यात देन्शन देऊ केले. पण बाबांनी कुणाच्याही दै पैषाचाचा स्वीकार त्यावेळीच नव्हे तर अजूनही केला नाही. बाबांनी ३५कार, गायत्री, विविधमंत्र, जपजाप्य, आचरण, ध्यान, मनन, निति, नवविद्या भक्ती इ. आत्मसात केल्या आहेत. आपण उपासना सतत करीत रहावी. त्यांचे परिग्राम मनावर व देहावर आपोआप होऊन आपल्या देहाभोवती ईश्वरीशक्तिचे वलय तथार होते असे श्री. बाबांचे सांगणे आहे. चांगली चाळीस वर्ष नोकरी करून बाबा आपल्या पात्रतेनुसार त्याकाळी १३०० रु. पगारापर्यंत चढत गेले ही सांगण्यासारखी गोष्ट आहे. १९७१ साली ते नोकरीतून निवृत्त झाले व सानंतर त्यांना ध्यान-मनन-वित्तन करण्यास भरपूर वेळ मिळू लागला.

श्री. बाबांचे कुलदैवत जेजुरीचा खंडोबा हे आहे. १९६३ सालापासून तो आजतागायत दर भिन्न्याच्या अमावास्येनंतर येणाऱ्या पहिल्या शनिवारी ते जेजुरीस जातात. बाबा आज सर्व सिद्धीला पोचलेले सदगुरु आहेत. त्यांच्या हातून जे नमतकार किंवा घटना गुरुकृपेने झाल्या त्या श्रीअवकलकोट स्वामी, श्रीमाणिकप्रभु, श्रीताईबाबा, श्रीसाठम महाराज, श्री गजानन महाराज शेगाव यांनी केलेल्या किंवा

गुरुचरितातील घटनांप्रमाणे आहेत. बाबांनी महान परिश्रम व कठोर तपश्चयी कृत अध्यात्मविद्या संपादन केली आहे. त्यांच्याकडे येणाऱ्या मैडलीत शेतकरी पाटलं पासून परदेशाहून आलेल्या लोकापर्यंतचे सर्व जातीतील, शरातील व घमाचे लोळ असतात. श्री. बाबांचा एक विशेष असा आहे की त्यांचे सदोदित आपले सद्गुरु श्रीमाळीबाबा यांचे फोटोयुद्धे बसून नामस्मरण चालू असते. बाबांना काही विचार-वयाचे असल्याच असुक वार असुक वेळ असे काहीच नाही. केळ्हाही प्रश्न न विचार-ताच उत्तर मिळू शकते. पण आपलाच योग असावा लागतो. किंत्येकदा ते काही व्यक्तीना भेट नाहीत. त्याची अनेक कारणे असतात, व ती त्यांनाच ठाऊक असतात. आपल्याकडे येणाऱ्या माणसाची त्यांना अगोदरच कल्पना आलेली असते. त्यांने किंत्येकदा ते जनसंपर्क ठाळतात. बाबांनी चिंतनाने व संशोधनाने 'महामृत्युंजय मार्कंडेय मंत्र' व 'लक्ष्मी गरुड मंत्र' तथार केलेले आहेत. ह्यांनी आपले शिष्य मात्र तथार केलेले नाहीत.

श्री. बापूसाहेब उर्फ बाबांना दिव्यदृष्टी, दिव्यश्रुती व बाचासिद्धी या गोष्टी अवगत आहेत ही गोष्ट आता पंखंडात व जगातील सर्व मोळव्या राष्ट्रात ज्ञात आलेली आहे. तसेच त्यांच्या भूत-भविष्य व वर्तमान यांच्या ज्ञानाचाही असंख्यान चांगलाच पडताळा आलेला आहे. १९५४ चा जपानमधीव्य भूकंप, १९५७ मध्ये आलेला लाओसच्या चीफ सेक्रेटरीचा खून, १९६४ त अमेरिकेने केलेला अणू स्लोट १९६१ मधील पानशेत धरण कुटणे, १९६७ मधील कोयनेच्या परिसरातील प्रचंड भूकंप, गिरी राशूपती नक्कीच होणार इ. इ. त्यांनी प्रत्यक्ष घटना घडण्याची संगितलेल्या या सर्व घटना अगदी खाल्याखुन्या आल्या झाहेत. बापूसाहेबांने दरवर्षी दत्तजयंती, गुरुपौर्णिमा, पिठोरी अमावस्या, श्रीमाळी बुवांचे गुरु श्री दत्त नागेबाबा यांची पुण्यतिथी व चैत्र शुद्ध सप्तमी ही श्रीमाळीबुवांची पुण्यतिथी हे उत्तम उत्साहाने साजरे केले जातात. श्रीबापूसाहेबांच्या दिव्यशक्तिचा जगात सर्वत्र उपयोग होवो, त्यांच्या सिद्धीने असंख्याचे भले होवो आणि बापूसाहेबांची कीरी चिखंडत आपलीन बाढती राहो अशी शुभेच्छा प्रगट करतो.

श्रीसाईलीला ऑगस्ट अंकात

ख्यातनाम दत्तभक्त श्री सिद्धराज माणिकप्रभु महाराज

माणिकनगर

गाठीभेटी या सदरात अवद्य वाहचा

સુખ વસે તુઙ્ગે પાયી

[કાઠોળચે મહાન સાઈભરત સંત શ્રી ગુલાબવાદા યાંચ્યા ૧ જુલૈચ્યા વાઢવિસા નિમિષ્ય]

લેખક : શ્રી. દા. ના. દેશમુખ,
C/o રામજી પહેલવાન યાંચા વાડા
સકકરદરા રોડ, નાગપૂર.

પ્રયેકજળ પ્રાર્થના કરીતો તે સુખાસાઠીંચ દુઃखાસાઠી નન્દે. સુખ પ્રાપ્ત હ્વાબે
મૃદુન આપળ અહર્નિશી ઘડપદત અસતો. જ્યાના કથી તે સ્વતાલાહી મિળાલે નાહીં
અર્શાંચ્યાહી મારો આપળ જાતો, આણ
મગ માંચ આપહી ધોર નિરાશા હોતે,
તર હ્યા સુખાકરિતા કોળાંચે મારો
આપળ જાંબ. તુકારામાંચે શિષ્ય નિળોંબ
મહારાજ હ્વાહી દેઝન સાંગતાત :—

“માર્ગ દાખલાનિ ગેલે જાયી,
દયાનિધિ સંત તે !
તેણેચિ પંથે ચાલો જાતો ।
ન પંડે ગુંતા કોઠે કાંહીં ॥

જ્યા સંતાંની હા માર્ગ દાખલુન દિલા
અર્શાંચ્યાચ સન્માર્ગાને જાતો આપણાસ
કોગતીંચ અડવળ પઢળાર નાહીં. મૃદુન જ્યાની સુખાચા પરમોચ આનંદ બેતલા અશા
સંત તુકારામ મહારાજાસારહ્યા સંતાકડે આપણાસ જાવયાસ પાહેજે, તુકારામ મહારાજ
દેવાલા મ્હણતાત મી હ્યા સુખાસાઠીં પુરાપુરા વિચાર કરુન નિર્ણય બેતલા કી—

“સુખ વસે તુઙ્ગે પાયો । મજ ઠેણી તેચિ ઠાયી ॥

તુકારામ મહારાજ આપહ્યા અભંગાતુન સાંગતાત “પંહુરંગા મલા તુઝ્યા પાયા
જવલચ રાહૂ દે કારણ સુખ હે તુઝ્યા પાયા જવલચ આહે.

પણ આમ્હીં સંસારી અશાની લોક સુખ હે પૈશામંદે પાહતો વ તે લક્ષ્મીંચ્યાચ કૃપેને
મિળતે મ્હણુન “આમ્હાલા લક્ષ્મીંચ્યાચ ચરણી ઠેવા અશી પ્રાર્થના દેવાલા કરીતો.

સંસારાતીલ સુખાચા માર્ગ મ્હણજેચ “લક્ષ્મી” હીંચાસાઠી તુકારામ મહારાજ
આપહ્યા એકા અભંગાતુન સાંગતાત “જ્યા લક્ષ્મીલા પરમ સુખાંચ્યા પ્રાર્થીસાઠી ભગવંતાંચ્યા
ચી ચરણાંચા આશ્રય ચ્યાચા લાગલા અશા લક્ષ્મીંચ્યા પાયી મલા ઠેવું નકોસ.
“(“પંહુરંગા મલા તુઝ્યાચ પાયી ઠેવ”).

हे करिताना मला माझं प्रारब्ध आपल्या पायाजबळ येण्यास रोखतं, व त्याच्याही निवारणार्थे उपय त्यानी आपल्या खालील अभंगात सांगितला आहे :—

“नाम संकीर्तन साधन पै सोपे ।

जळती पापे जन्मांतरीचे ॥

अशा तनेने आपल्या प्रारब्धानुसार संचिताचा नाश करून भगवंताच्या प्रभु सुखाच्या आनंद घेऊ शकतो. हे तुकारामानी स्वतः अनुभवून जगला सांगितले.

तुकारामाच्या काळापासून अनेक संतानी हाच सन्मार्ग अलंकृतीला, व अगदी नजी कचे काळापवेत श्री संत ठेबुजी उक्त गाडगे महाराजांनी “गोपाला गोपाला देवकी नेंदन गोपाला” च्या गजरातून सांन्या देशातील दीन दुबळ्यांची सेवा केली. महाराष्ट्र तर त्याला विसरू शकत नाही आणि त्याच्याच कोंदणातील हा अष्ट पैलू हिरा श्री संत गुलाब बाबा त्यांच्याच पाऊलावर पाऊल ठेवून त्यांच्याच दैवी संपत्तीचा जणू काय वारसा घेऊन आजच्या हळ्या विज्ञान युगाच्या सोसांच्याच्या वाच्यात वारकरी सांग्रदाशाची पताका घेऊन रंजल्या गंजल्यांची सेवा करीत आहेत.

संत हे सुखाच्या मार्गाचे दीप स्तंभ

जहाज चालविणाऱ्या नाविकांना योग्य मार्गदर्शन घडवावे व अफाट समुद्रात चालणारे जहाज दुर्घटना प्रस्तु होऊ नये हथाच उद्देशाने ठिकठिकाणी दीप स्तंभ उभारले जातात त्याच प्रमाणे संत देखील हथा कलीयुगी जीवन जगणाऱ्या मानवाचे दिष्ट स्तंभ स्वरूपच मार्गदर्शक असतात.

“हथाच साठी संत पाय सेवावे ।

तरी तरावे दुका म्हणे ॥

वर कीर्णिलेल्या सुखाकरिता आपल्याला संताचेच पाय धरावे लागतील. संत तेची देव असेही अनेकांनी म्हटले आहे. म्हणून श्री संत गुलाबबाबातील दैवताविषयी आता लक्षावधी लोकांनी त्वाही दिली आहे. श्री बाबा ज्ञान व शांतीची साक्षात प्रतिमा आहेत ते सदैव आत्मा स्वरूपातच निमग्न असतात. त्यांच्या बाणीत अमृताचा अंश आहे असे त्यांचे किर्तन ऐकणाऱ्यांना होतो. श्रीमंत व गरीब यांना ते सम दृष्टीनेच निहारतात. त्यांचे अंतस्करण प्रशांत महासागराप्रमाणे शांत आहे. त्यांच्या कायी प्रणालीचे रहस्या बाबत अवगत होणेही मानवी शक्तीच्या आटोक्या बाहेरील गोष्ठ आहे. स्वतः सिद्ध असून देखील अस्यंत विनम्र, दयाळू व निरअभिमानी ते आहेत. आज त्यांचा जन्म दिवसानिमित्त.

“मागणे तुज प्रति आहे”

देखील तरी पाहा हे “संत गुलाबा”

तर मागण इच.

“सुख बसे तुझे पायी । मज ठेवी तेंचि ठायी ॥

तुमचे श्रीसाईबाबांविषयी सामान्यज्ञान किती आहे ?

[पुढील पैकी सहा प्रश्नांची उत्तरे वरोवर देता आल्यास तुमचे सामान्य ज्ञान वरे, आठ प्रश्नांची उत्तरे देता आल्यास चांगले व सर्वच्या सर्व देता आल्यास उक्कट समजावे.]

- १) तुजा माझा वहात्तर पिढ्यांचा संबंध आहे असे साईबाबांनी.....सांगितले.
अ) चांदोरेकरांना, व) दिक्षितांना, क) शामास, ड) निमोणकरांना
- २) मेघा.....भक्त होता
अ) गणपती, व) साईबाबा, क) शंकर, ड) ज्योतिवा
- ३) “आरती साईबाबा, सौख्य दातार जीवां” ही आरती.....लिहिली.
अ) आडकरांनी, व) दिक्षितांनी, क) दासगण्डी ड) शुभाळांनी
- ४) “तू राजाराम राजाराम” असे म्हणत जा असे वावांनी.....पत्नीला सांगितले.
अ) साठथांच्या, व) जोगांच्या, क) नुलकरांच्या, ड) खापडथोऱ्यांच्या
- ५)ही वावांना नियमाने भाकन्या करून देत असे.
अ) लक्ष्मीशाई व) बायजाबाई क) गोखलेशाई ड) राधाकृष्णा आई
- ६) वावांनी दोन शेळथाची किंमत रुपये.....मालकाला दिली.
अ) बत्तीस, व) बारा क) सेहेचाळीस, ड) दहा
- ७) वावांची अगदी प्रथम कुरुती.....वरोवर ज्ञाली होती.
अ) रामगिरुबाबा व) बडे बाबा क) मोइदीन ड) माधवराव
- ८) मी आपणाकडे आज भोजनास येईन असे वावांनी श्री. दाभोलकरांना.....च्या दिवशी पहाटे स्वास्नात येऊन कलविले.
अ) रामनवमी व) दिवाळी क) विजयादशमी ड) होली.
- ९) राधाकृष्णा आईच्या घराला शिंडी लावून वावा वरती चढले व दुसऱ्या वाजूने खाली उत्तरले तेहा शिंडी लावाच्याला वावांनी.....रुपये दिले.
अ) दोन, व) पाच, क) सात, ड) नऊ
- १०) वावांच्या कपाळावर प्रथम त्रिपुंडु श्री.....यांनी लावला.
अ) पंडित, व) जोग, क) नूलकर, ड) चोळकर

प्रेषक : श्री. माधव गोरे, विनायकबाग कुली, ७०

उत्तरे

- १) -क, २) -क, ३) -अ, ४) -ड, ५) -व, ६) -अ, ७) -क, ८) -ड
९) -अ, १०) -अ

युगावतार श्री साईबाबा - ३

(श्रीसाईबाबा सत्संग मंडळ, सुरतच्चा सौजन्याने)

अनुवादक : श्री. चंद्रकांत दामोदर सामंत

श्री साईबाबा सत्संग मंडळाच्या विद्यमाने १९६३ साली दुसरा रामयज्ञ केला गेला त्यावेळेस शिरडी येथील द्वारकामाईतील अभितेथे आपोआप प्रकट झाला.

श्रीसाईनाथांनी सांगितल्याप्रमाणे, “ही द्वारकामाई आपणा सर्वोच्ची आई आहे. तिची पायरी चटणाऱ्यांच्या सर्व दुःखांचा नाश होतो; तसेच ती अत्यंत दयाळु असल्यामुळे आपल्या लेकरांचे अपराध पोटात घालते व सर्वोच्च ती सारखीच माया करते. तिच्या पवित्र शुभीची उंदी ही गुणकारी असून तिच्यामुळे सर्वांच्या दुःखांचा, कैशांचा परिहार होतो.”

ओ. हसमुखभाई उर्फ श्री. जयमणीशंकरभाई हे मुळचे सुरत जिल्ह्यातील वालोद या गावचे बतनदार. परंतु धूंधाच्या सोयीसाठी त्यांचे अहमदाबाद येथे वास्तव्य असे. ते श्रीसाईबाबांचे निःसीम उपासक होते, तसेच सुरतच्या श्रीसाईमंदिराच्या हिशेबाबे कामकाजही ते पाहत. त्यांचा व्यवसाय हिशेबतपासनीसाचा असल्याकारणाने अर्थातच डोळे हे त्यांच्या उदरनिवार्हांचे एक महत्त्वाचे साधन होते.

दुर्दैवाने एकदा अहमदाबादहून गावी परतत असता आगगाडीत त्यांच्या हात्या डोळ्यात अचानक विषाढ झाला व त्या डोळ्याने दिसणे साफ बंद झाले. उजवा डोळा स्हा अगोदरच मोठीविंदुमुळे निकासी झाला होता. अशा रितीने दोन्ही डोळ्यांवर ओढवलेल्या आपत्तीमुळे त्यांची स्थिती मोठी केविलवाणी झाली. स्वतःच्या गावी परतप्राणेवजी मध्येच त्यांना सुरत येथे अचारासाठी उतरणे भाग पडले. तेथेच त्यांनी नेत्रतज्ज्ञकडून डोळ्यांवर उपचार सुरु केले. परंतु बन्याच व्यवहारानंतर डॉक्टरांनी अभिप्राय दिला की, दावा डोळा हा काही बरा होण्याचे चिन्ह दिसत नसून त्यांच्यावर यापुढे उपचार करणे व्यर्थ आहे. अशा रितीने डॉक्टरांनी आशा सोहून दिल्यामुळे हवालदिल झालेले हसमुखभाई गावी जाण्यासाठी निघाले. एवढ्यात त्यांना शुभीमाईभ्या उंदीची आठवण झाली. लगेच त्यांनी सुरतच्या साईमंदिरांतील शुभीदून थोडी उंदी बांधून बरोबर वेतली.

वालोद गावी परतल्यानंतर उंदी पाण्यात कालबून तिचा लेप दोन्ही डोळ्यांवर लावण्याचा क्रम हसमुखभाईनी सुरु केला. बरोबर विसाव्या दिवशी त्यांना योडा अंधुक प्रकाश जाणवला. त्यानंतर काही दिवसांनी ते परत सुरत येथे आले. तेथे त्यांनी आपले डोळे तज्ज्ञकडून तपासू घेतले. झावेळेस डॉक्टरांनी अभिप्राय दिला की, “आता डोळ्यांच्या बाबतीत काही घावरथ्याचे कारण नाही, ते लवकरच वरे होतील.” आणि

खरोखरच थोळ्या दिवसात ढाव्या डोळ्याप्रमाणे त्यांचा मोतीविठुमुळे निकासी झालेला उजवा डोळाही पूर्ववत् झाला. श्री बाबांच्या कृपेमुळे हसमुखमार्हंच्या डोळ्यांचे वैभव त्यांना केवळ उदीच्या सेवनाने परत प्राप्त झाले. अंधव्यांना दृष्टी देणाऱ्या व पांगल्यांना पाय देणाऱ्या श्री साईनाथांना काय अशक्य आहे !

श्रीसाईबाबांचा कृपाप्रसाद

श्री. चंद्रकांत दामोदर सामंत

ठाणे येथील सत्पुरुष श्री गजानन महाराज उर्फ आण्णासाहेब पटेकर हांचे एक परमभक्त श्री. रविंद्र शंकर खोपकर (८९ व, नायगाव कॉस रोड, दादर, मुंबई १४) हांना आलेला श्री साईबाबांच्या कृपेचा एक अनुभव वाचकांच्या माहितीकरिता खाली दिला आहे.

श्री. खोपकर हे काही मिळमंडळीसह दि. ३-१-१९७५ रोजी शनिवारी हुपारी शारा वाजता एस. टी. ने सुंवर्हहून शिरडीला निघाले. ही त्यांची शिरडीला प्रथमच भेट होती. प्रवासातील सावधगिरी म्हणून जबळ्याचे पैसे त्यांनी निरनिराळ्या जागी विमाशून ठेवले होते; त्यापैकीच ससर स्पर्ये त्यांनी आपल्या खिशातील प्लॅस्टिकच्या पाकिटात श्रीयममारुतीचा फोटो, श्री गजानन महाराजांचा फोटो, श्री सप्तश्रुंगीदेवीचा फोटो व श्री गजानन महाराजांनी स्वहस्ताक्षरात दिलेल्या मंत्राचा कागद हांच्या आडो-शाला ठेवले होते. शिरडीस पोहचल्यावर संस्थानच्या कचेरीत जागेची चौकशी करते. वेळी त्यांना पैशाच्या पाकिटाची आठवण झाली. पण खिशात त्यांना पाकिट सापडेना. धावाधाव करून सर्वचण एस. टी. स्टॅंडवर आले व तेथे सर्वांनी मिळून पाकिटाची कसून शोधाशोध केली. सरतेशेवढी बस कंडकटरच्या परवानगीने ते बसमध्ये चढले, तेव्हा त्यांना ते पाकिट त्यांच्याकडे मिळाले. बस कंडकटरला श्री. खोपकरांनी पाकिटाच्या सर्व खाणाखुणा पटविल्या पण त्या पाकिटात पैसे नव्हते असे कंडकटरने त्यांना निक्षून सांगितले. श्री. खोपकरांनी सर्वांसमक्ष पाकिट उघडून दाखविले, तेव्हा त्यांना त्यात त्यांचे सक्तर स्पर्ये जसेच्या तसे आढळले. हा श्री साईनाथांचा प्रेमळ कृपाप्रसादच नव्हे काय !

श्रीसप्तश्रृंगी देवी व श्रीसाईबाबा

थ्री. मधुकर प्रभाकर दिक्षित
पुजारी, श्रीसप्तश्रृंगगड, वणी, जि. नाशिक

• श्री साईबाबांनी शामा ऊर्फ़ माधवराव देशपांडे लांना नवस केडण्यास श्रीसत् श्रंगगडावर पाठविले होते—(श्रीसाई सञ्चरित अध्याय ३०, अंक ७३)—त्या शिवाय श्री दासगणु महाराज, श्री. नानासाहेब चांदोरकर व इतर भक्तांना श्री बाबांनी देवीचे दर्शनास गडावर पाठविले होते. आम्ही दीक्षित पुजारी पिट्ठान् पिट्ठान् गडावर आहोत. अलिकडे मुंबई बाजूचे लोक मोठाप्रमाणावर दर्शनास येतात. ठाणे येथील प्रसिद्ध सत्पुरुष श्री गजानन महाराज पटेकर यांच्यासुकेच हे लोक गडावर येतात.

तारीख २८ व २९ सप्टेंबर १९७१ (नवरात्र) हा दिवशी गडावर पाऊस फार होता. गडावर गर्दीमुळे कोणाकडेही जागा नव्हती. त्याचे बरोवर त्यांची बायको, मुलगे, मुलगी नयना व इतर मंडळी होती. त्यांनी नांदुरीचे पायथाशी असलेल्या बाबुशेंद वॉटेलवाले यांच्या सांगण्यावरून श्री गजानन महाराजांचे दर्शन घेतले व मला महाराजांनी त्या मंडळीना जागा करून देण्यास सांगितले. आम्ही त्यांना जागा खाली करून दिली व स्वर्यंपाक घरात निजप्यास गेलो.

दुसरे दिवशी सकाळी मला गुरुजींनी नैवेद्यासाठी पुरणपोळीचे भोजन करण्यास सांगितले, त्याप्रमाणे भी व्यवस्था केली. स्वर्यंपाक होत आला होता. त्यावेळी रत्नाकर गुरुजी म्हणाले, “मला आता शिरडीस गेले पाहिजे. कलेक्टर व प्रांतसाहेब येणार आहेत. भी शिरडीसच प्रसाद घेईन.” असे सांगून ते सर्वज्ञ निघाले. तेवढ्यात त्यांची मुलगी नयना आजारी नसताना एकाएकी बेशुद पडली. सर्व मंडळी काळजीत पडली. भी सांगितले, “संत गजानन महाराज येथे असताना काळजी करू नका. ते देवीला सांगतील.” तेवढ्यात श्री गजानन महाराज देवीचे कुंकू व गणगापुरचे भस्म घेऊन आले. मुलीचे कपाळास कुंकू लावले, तोंडात गणगापुरचे भस्म टाकले व मुलीस म्हणाले, “उठ, थांबू नकोष, शिरडीला जा, बाबा वाट पहात आहेत.” मुलगी चांगली शुद्धीवर आली. तिने व तिच्या आईने महाराजांचे पाय घट धरले. त्या दिवसापासून मुलीची तब्बेत चांगली सुधारली. आजपर्यंत तक्रार नाही. तिचे लग्नाही झाले व चांगले ठिकाण मिळाले. श्री गजानन महाराज म्हणतात, “श्री साईबाबा व त्यांची आवडती देवी श्री सप्तश्रृंगी ह्यांचे नामस्मरण करा, इष्ट मनोरथ पूर्ण होतील.”

बाबांची कृपा

श्री. दशरथ रामजी तलेकर
मुकेश मिल कंपाउन्ड, विहक्योरिया बंदर रोड,
पी / ६ कुलाबा, मुंबई-५

गेल्या वर्षीचं घडलेली ही एक सत्यकथा आहे. ता. १ सप्टेंबर १९७५ ला रजा वेऊन मी 'गणपती उत्सव' निमित्त शुभईदून गावी गेलो होतो. माझे गाव कुलाबा जिल्यातील रोहा ताळुक्यात असून ते 'रोहा' या शहरापासून १३ मैल दूरवर दाट झाडीत उंच टेकडीवर फार पूर्वीपासूनच वसलेले आहे. गावाच्या पायथ्याला अरबी समुद्राची निळी खाडी आहे. माथ्याला उंच उंच ठोगार, झाडाशुद्धपांनी भरलेले आहेत. माझे साठ घराचे छोटसे डुमदार 'खाजणी' गाव टेकडीवरून समुद्राच्या पाण्यात डोकावून आपली प्रतिमा त्यात पहात आहे असेच नवीन व्यक्तीला घारल्याशिवाय रहात नाही.

माझ्या जन्मभूमीची मला विलक्षण ओढ आहे आणि त्या ओढीमुळेच मी मुंबईला नोकरीसाठी स्थायिक असलो तरी प्रत्येक सणाला गावी गेल्याशिवाय रहावतच नाही. गेल्या वर्षी मी गावी गेलो तेव्हा 'गणपती उत्सव' चालू होता.

दिवस पावसाळ्याचे होते. धरणी मात्रेने हिरवा शालू परिधान केला होता. त्यामुळे तिचे रूप आकर्षक दिसत होते. झाडे, वेली यांच्यामध्ये उंचउंच बाढप्याची जाणू स्पर्धाच लागली होती. गावाच्योजारचा ओढा ईश्वराचे गुणगायन करीत समुद्राला भेटायला घाईघाईने जात होता. शेतातील रेपे (भात) अल्लड वाञ्याच्या तालावर स्वैरपणे नाचताना दिसत होती. झाडे वेली सुद्धा माना डोलवून आपला आनंद एक-मेकाना सांगत होती. मधून मधून काही काही झाडांच्या झेंडवांवर पक्ष्यांचे थवेच्या थवे गणपतीची करताना दिसत होते. एकंदर निसर्गाचे नयनमनोहर डश्य पाहूनच माझे मन अखानंदाने हरखून चेले.

शुभईच्या गजबजलेल्या व धावपळीच्या शहरात द्वेचैन झालेल्या माझ्या मनाला एक नवीनच हुरूप आल्यासारख्ये चाटले. मी मनोमन सुखावलो. घरात पाऊल टाकताच्य समोरच भिंतीला टांगलेल्या 'साईबा चांच्या आर्शीवाद फोटोला' विनम्र भावे बंदन करून तेरा मैल पायी चालत आलेला शीण (थकवा) घालविला. पुढे नंतरचा उगवणारा प्रत्येक दिवस मी मजेत धालवित होतो. अधून मधून माझा सुखा नहान भाऊ 'साईनाथ' यांच्या ब्रोवर आमची स्वतःची गुरु वेऊन गावापासून दूर एक मैलावर 'रानमाळावर' जात असू.

सोमवार ता. ८ सप्टेंबर १९७५ या दिवशी गणपती उत्सव (सण) असल्यामुळे मी माझा भाऊ साईनाथ यास म्हटले, 'साईनाथ! आज तू गुरे वेऊन माळावर जाऊ

नकोस. मी एकदा गुरांना वेऊन माळावर जातो. आज सण आहे. तेहा तू नाच, खेळ, मजा कर. या सणाच्या निनित्ताने तरी रजा वे. नाही पेक्षा! तुल सुटी केवडा मिळगार!

माझ्या वोलण्याने साईनाथला खरोखर खूप आनंद झाला, आणि तो गवत लेळण्यासाठी निघून गेला. मी सुद्धा आईला बाबांना सांगून व 'साईनाथ फोटोला' नमस्कार करून आमची गुरे वेऊन जगलाचा रस्ता धरता. अर्धी तास चालत्यावर 'सागवन' जवळ आले. तिथे मी गुरांना गवत लाप्यासाठी मोकळी सोहऱ्हन दिली, आणि मी तोवत नेलेले मजेदार गोटीचे पुस्तक गवतावर धोगडी उंथरून (पसलन) बाचत वसलो. या सणाच्या दिवशी मी जेवण सुद्धा भरपूर जेवून आलो होतो. त्यामुळे मला जांभऱ्या यायला सुरुवात झाली. म्हणून मी धोगडीवर उत्ताणा झोपून पुस्तक वाचीत होतो.

मंद मंद बाज्याच्या कुटूंबीं वरोवर मला थोड्याच वेळात गाढ झोप लागली, आणि मला एक स्वप्न पडले. स्वप्नात मला एक वयोवृद्ध गृहस्थ दिसले. त्यांची दाढी बाढली असून ती भरदार व पांढरी स्वच्छ दिसत होती. चेहऱ्यावर विलक्षण तेज लळ-पत होते. अंगत एक पांढरा सुदरा बातलेला होता. हातात दोन फूट उंचीची एक काढी होती. कमरे भोवती एक पांढरा स्वच्छ पंचा गुंडालेला होता. असा तो साधारण साठी ओलांडलेला म्हातारा माझ्या स्वप्नात येऊन मला म्हणाला,

"वेटा! उठ लवकर संध्याकाळ झाली आहे. दुझी सगळी गुरे कंपाउऱ्या पलिकडे रोतात (भातात) जात आहेत. उठ लवकर! आणि त्यांना वेऊन ताबडतोव घरी जा."

माझ्या कानात तापवून थोतलेल्या तेलासारखे त्या म्हाताज्याच्या तोऱ्हचे शब्द अरपार तुसले आणि माझ्या झोपेचा भंग झाला. मी धडपडत उठलो. हातातील वड्याळाकडे पाहिले. पावणे सात बाजते होते. अंधाराचे साम्राज्य सुरु होण्याला फक्त अधी तासूच बाकी होता. दुपारी आनंदात गप्यागोष्टी करणारे पक्की आपापल्या घरट्यात जाऊन वसले होते. दुपारी बाहणारा चोरात वारा सुद्धा शांत झाला होता. हिरवा शात्लू नेसलेली घरणीमाता सुद्धा म्हान दिसत होती,

मी उठून आनूदाजूला पाहिले. स्वप्नात दिसणारा पांढराशुभ्र दाढीवाला म्हातारा कुठेच दिसत नव्हता आणि शिवाय माझी गुरे सुद्धा कुठेच दिसत नव्हती. मला काळजी वाढ लागली. थोंगडी खांचावर वेऊन मी बावरलेल्या नबरेने चोहोकडे हृष्टी फिरवीत पुढे पुढे चालत गेलो. भीतीने मनात घर केले होते. रातकिड्यांची किरकिर ऐकायला येऊ लागली होती. आकाश स्वच्छ, निरङ्ग दिसत होते. मी पुढे पुढे चालत गेलो. तोच माझी सगळी गुरे रानमाळांचा कंपाउऱ्ह ओलांडून एकमेकांच्या पाठीवर 'कदम बुकांच्या' शेताकडे (भात खाण्यास) नुकतीच जात होती.

मी लगवगीने पुढे शालो. गुरांना मागे वळविले आणि घरचा रस्ता धरला. गुरांच्या पाठीमागून घराची वाट चालत असताना माझे विचारचक्र सुरु झाले. "माझ्या

स्वप्नात येऊन दुसऱ्याच्या शेतात गुरे जात आहेत, संध्याकाळ होत आली आहे, उठ लवकर घरी जा !” असे मार्गदर्शन करणारा असा घट्टस्थ कोण वरे असावा ? भूत...? ढे ! भूत असते तर त्याने मला निष्प्रित घावरविले असते.

त्यावेळी थोडा वेळ जर अजूत झोपून राहिलो असतो तर माझ्या गुरांनी दुसऱ्याच्या शेतातील संपूर्ण भात (पिक) खाऊन त्याचा नाश केला असता. शिवाय मला जेवणाचा अंमल चढला होता. म्हणजे मी माझ्याहून लवकर जागा झालो नसतीच आणि जर का आणखी एक तासांनी जागा झालो असतो तर मला सभोवताली अंधाराचे साम्राज्यच दिसले असते. मग तेव्हा गुरे तर मिळाली नसतीच. पण भीतीने मी अर्धमेला झालो असतो हे खास. वरं तिथून जोरात हाक मारून गावापर्यंत आवाज पेहोचणे कठिण...नव्हे अशक्य होते. याशिवाय घरी आणि गावात माझ्यासाठी सर्वोनाच काळजी बाढून बरेचजग मला शोधायला रानात आले असते ! म्हणजे सगळ्या बाजूने संकटेच उद्भवली होती.

मी घरी येऊन गोळात गुरांना बांधली आणि सारी हकिगत माझ्या आईला संगितली. तेव्हा आई म्हणली, ‘दशरथ ! खरोखर आपल्या ‘साईनाथ बाबांचीच’ कृपा म्हणायची ही. बाबांनीच तुला स्वप्नात फकिराच्या वेषात येऊन दर्शन दिले, आणि येणाऱ्या संकटापान्तरून बाचविले आहे.’

मी माझी ही कथा जेव्हा जेव्हा माझ्या मित्रांना, नातेवाईकांना सांगतो तेव्हा ते सुद्धा मला म्हणतात. ‘तू साईनाथ महाराजांचा भक्त आहेस. म्हणूनच तुझ्यावरची संकटे टळून जातात.’

खरोखर ‘साईनाथ बाबांची’ किंती अलौकिक कृपा दृष्टी माझ्यावर आहे. ८ सप्टेंबर १९७५ चा ‘अविस्मरणीय दिवस’ माझ्याच नव्हे तर माझ्या कुंडुंगासह आमच्या स्मरणातून केव्हाच जाणार नाही.

“ साईनाथ महाराज की जय ”

श्री गजानन महाराजांचा पत्ता—

● श्री साईलीला मे १९७६ च्या अंकात आम्ही सद्गुरु श्री गजानन लर्फ अण्णा साहेब पट्टेकर ठाणे यांचे संबंधीचा माहितीपूर्ण लेख प्रकाशित केला होता. तो बानून अनेक बाचकांनी त्याच्या पत्त्याची आमच्याकडे विचारणा केली. त्यांना उत्तरे यापूर्वीच पाठविली गेली. सर्वोसाठी श्री महाराजांचा पत्ता असा—

श्री गजानन महाराज, द्वारा श्री. गिरीधर तेली धरकर्मांक ३९ टेंभी नाका, ठाणे, चौकरी व दर्शनाची वेळ दुपारी ३-३० ते ५-३० दूरध्वनी क्रमांक ५९३१५७ श्री. अनंतराव पालकर ठाणे यांचेकडे.

श्री साईनाथांच्या शिरडी येथील वास्तव्याच्या काळात घडलेल्या
महत्त्वाच्या घटना कै. हेमाडपंत कृत “श्रीसाईच्चरित”च्या आधारे
संतश्रेष्ठ भगवान साईबाबा जीवनातील ठळक घटना

क्रमांक	तारीख तिथी	घटना	अस्थाय क्रमांक	ओऱी क्रमांक
१	शके १७६० (द.स. १८३८)	श्री साईनाथांचा स्थूलमानाने जन्म	१०	४३
२	१८५४	सोळाब्या वर्षी शिरडीस प्रथम प्रकट	१०	३६
३	१८५८	विसाब्या वर्षांपासून युढे साठ वर्षे शिरडीत वास्तव्य	१०	३९
४	१८५९	श्री. आण्णासाहेब दामोळकरांचा जन्म	५३	१७३
५	१८७८	भक्त श्री बाळाराम छुरंधरांचा जन्म	५१	१९०
६	१९०९	भक्त श्री भीमाजी पाटीलास कफक्षयापासून आराम	१३	३४
७	२ नोव्हेंबर १९०९	श्री. काकासाहेब दीक्षितांना श्रीबाबांचे प्रथम दर्शन	४	१५७
८	१ डिसेंबर १९०९	दीक्षित बाळाचा पाया	४	१६१
९	१० डिसेंबर १९०९	१) बरील शोष्ट्रोस श्रीबाबांची अनुज्ञा २) चावडीतील शेजारती प्रथम सुरु	४	१६४
१०	१९१०	हंडीवोग समाप्ती-नैवेद्य प्रकार सुरु पासून	३८	१०७
११	१९१०	लोहाराचे पोर आगीनून काढले धनतेरस	७	७३
१२	१९१०	श्री. दासगणूंबी कीर्तने पासून	२६	५९
१३	डिसेंबर १९१०	‘हेमाडपंत’ शिरडीत प्रथम दाखल	२	११२
१४	नाताळ १९१०	भक्त श्री. लाला लखमीचंदांचे शिरडीस प्रयाण	२८	२३
१५	१९११	शिरडीत प्रथम रामजन्मोत्सव	६	५९
१६	१९११	दीक्षित बाळाचा गृहप्रवेश	४	१६६

रामनवमी			
१७	१९११	भिंशीदीत सभामंडप	५ १२७
१८	१९१२	भिंशीदीत स्थित्यंतर	५ १७
१९	एप्रिल	भक्त श्री. बाळाराम धुरंधराचे शिरडीत १९१२ प्रथम आगमन	५१ १९९
२०	शके १८३४	निवातली पाढुका स्थापित्या	५ ५९
		श्रावण शुद्ध	
		पर्वकाळी	
२१	गुरुवार दि.	भक्त श्री. बाळासाहेब देव यांस	४१ १६०
	२ एप्रिल	स्वप्नात दर्शन	
	१९१४		
२२	डिसेंबर	भक्त सौ. तर्खांडांनी पाठविलेला १९१५ उष्णा पेढा खाल्ला	९ १४४
२३	१९१६	भक्त श्री. गोपाळनारायण आमडेकरांचा आत्महत्येचा विचार	२६ १२२
२४	१९१६	मद्रासी भजनी मेळा शिरडीत	२९ २
२५	विजया-	देहान्ताची पूर्वसूचना दशमी	४२ २०
	१९१६		
२६	१९१७	‘हेमाडपंतांना’ स्वप्नात दर्शन फाल्सुन	४० ११३
		शुद्ध पौर्णिमा	
२७	१९१७	भक्त श्री. आप्पासाहेब कुलकर्णी ठाणे, हथांस फकीरांच्या वेषात दर्शन	३३ १४५
२८	१९१७	भक्त श्री. हरिभाऊ कर्णिक, डहाणू हांचा एक रूपया नाशिक येथे वसूल	३३ १९९
२९	शके १८४०		
	आश्विनशुद्ध	नियर्ण	१० ४२
	दशमी		
	१९१८		

अगाध-लीला

— सौ. सरदा स. गजे
८०, शिवाजी नगर, पुणे ५.

साईं नाभी आहे मोठी किमया ।

संकटे जाती लायाला ॥

बाचा भक्तांच्या इकेला किंती लवकर धावतात याचे हे सुंदर उदाहरण आहे.

माझ्या धाकव्या दोन मुली नुकत्याच गोवराच्या तापातून बन्या होऊन उठल्या म्हणून मी यजमानंबरोबर मुलींना घेऊन कोङडणपुरास देवीच्या दर्शनास जावयावे ठरविले. पहाटे चारचा गजर होताच उडून सर्व आवराआवर केली व डब्बा घेऊन त्वासोट - एस. टी. स्टॅंडबर पोहोचलो. गाडी लेट ज्ञाल्याने जवळ जवळ तासभर बाकाबर ताटकळत बसलो. गाडी येण्याची वेळ होताच स्पीकरवरून सांगण्यात आले की, कोङडणपुरास जाणारी गाडी कलाट नं. ४ ला न लागता नं. ३ ला लागणार. तेहा लोकांनी एकच गर्दी केली; व नं. ३ चा सर्व बाक भरला. आम्ही बाकाचे पुढील बाजूस उमे राहिलो. गाडी आली. कंडकटरने तिकिटे देण्यास सुरवात केली. बाकापुढील गर्दी पाहून कंडकटरने बाकापासून लाईन धरण्यास सांगितले व मध्ये उमे राहिल्यास तिकिट दिले जाणार नाही, असे चक्र वजावले. उमे असलेल्या लोकांनी खूप नव्यावया केली व ‘येऊन तास होत आल्याचे’ सांगितले. परंतु नकार मिळाला. निराश होऊन लोकांनी पाठीमागे लाईन धरली. मी बाकाशेजारी तशीच उमी राहिले. कंडकटर माझ्यापुढून निघून गेला. मी हताश होऊन मनोमन साईं बाबांचा शावा करू लागले आणि काय आश्रये !

पुढे गेलेला कंडकटर पटकन् माझ्याजवळ आला व “बाई आपणास किंती तिकिटे हवीत ?” म्हणून सहानुभूतीपूर्वक चौकशी करू लागला.

मी मोऱ्या आनंदाने चार तिकिटे बेतली व एस. टी. त जाऊन बसले ती अगदी भारावलेल्या मनःस्थितीत.

बाबांच्या नामःस्मरणात किंती दिव्य शक्ति आहे असा विचार करित मी मनोमन साईबाबांचे चरणकमली नतमस्तक ज्ञाले.

आमची पुढली द्वीप आनंदात पार पडली व देवीचे दर्शन घेऊन घरी सुखरुप परतलो.

अमोल भेट

६१

● मुले असली तरच घराला शोभा. मुले नसली तर घर कराले ? परंतु दुर्दैवाने माझी मुलगी ह्या सुखाला पारखी झाली होती. जीवनाविषयी ती कमालीची उदासीन बनली. तिच्या जीवनावर दुःखाचे सावट पसरले. मला वाईट वाटत होते. मी काय कल शकत होते ? तिची संसारवेल कुलाशिवायच कोमेजणार होती. पण मी धीर सोडला नव्हता. बाबांवर माझी अढळ श्रद्धा होती. एक ना एक दिवस बाबा माझे दुःख जाणतील असे वाटत होते. मी तिला बाबांची पोथी वाचण्यास व बाबांची मरापासून पूजा करण्यास सांगितले. अनुचमत्कार घडावा तसा निराशेच्या अंदारात आशेचा किरण दिसला. नवजात बालकाची चाहला लागली. बाबांनी प्रचेती दाखवली होती. बाबांवर निस्तीम भक्ति करणाऱ्या भक्तांना बाबा नेहमीच अनमोल भेट देतात.

- सौ. उषा प्रभाकर मुले, शिर्डी

कलियुगात पावणारा देव !

श्री. सुरेश शांताराम सातपुते
जाम विल्डिंग, लालवाग.

हे कलियुग आहे. ह्या युगात म्हणे देव दिलत नाही. पण मी म्हणतो हे खोटे आहे ! बाबा आजही अनेकांना दिसतात...पावतात ! बाबांनी भक्तांची मागणी किंवा लाड पुरविले नाही, असा एकही भक्त मिळाणार नाही. भक्ताने बाबांना हाक मारली किंवा न मारली तरी, बाबा भक्ताचे संकट ओळखून, त्याची सुटका करण्यास तेथे हजर असतात. मग कलियुगात देव दिसत नाही हे विधान खोटे नाही का ? तितकीच गाढ श्रद्धा असली, आणि थोडी वहूत सबुरी असली, म्हणजे बाबा धावून येतातच असा माझ्याप्रमाणे असंघय लोकांचा अनुभव आहे. बाबांनी स्वतःच याबद्दल सांगितले होते;

शरण मज आला, आणि बाया गेला ।
दाखवा, दाखवा ऐसा कोणी ॥

मला तर वाटतं, असा, कोणीही या जगाच्या पाठीवर नसेल की, ज्याने श्रद्धासुक्त अंतःकरणाने बाबांना हाक मारली व...बाबा धावून आले नाहीत ! मीही एकदा

वावांना अशीच्च हाक मारली होती.- त्यावेळी देखील बाबा धावून आले होते. ते प्रसंग २२०२३ वर्षे ज्ञाली तरी अजूतही माझ्या बोळ्यापुढे उभा रहातो—

मी त्यावेळी कारतर १०१२ वर्षांचा असेन. रात्री ११ ची वेळ होती. आही घरातील सर्व लोक जेवून खाऊन झोपण्याचे तयारीने वसलो होतो. आमची आईही वसली होती... इतक्थात आमचे आईची, पायाचे गुडध्याची वाटीच कोठेतरी सखून मंडीत अदृश्य झाली त्यामुळे मात्र, पायाची विलकूल हालचाल करता येईला. हॉस्पिटलमध्येच न्यावे लागेल असे दिसत होते. पण, पाय तुमडपेही शक्य नसल्याने उठता येणे अशक्य होते, त्यामुळे रुग्णवाहीनी आणूनच, हॉस्पिटलमध्ये न्यावे लागेल हे सप्त होते.

वास्तविक, मी त्यावेळी साईभक्त नव्हतो. पण त्या दरम्यान वावांविषयी, कुट्ठे तरी एक पुनर्तक माझ्या वाचनात आले होते. त्यांस वावांचे कृपाइष्टीचे असेच काही चमत्कार वर्णिलेले होते. आपणास ठाऊक आहेच की, संकट समयी माणसांचे अंतःकरण वेळव्याच दिस्थितीत असदे.

मी अगदी कळवल्यून त्यावेळी बाबांचा धावा केला व म्हटले - जर आमचे आईची गुडध्याची वाटी जागेवर येऊन वसली तर मी हा प्रसंग मासिकातून प्रसिद्ध करीन.

या गोष्टीस काही मिनिटेही झाली नसतील इतक्यात तेल बेऊन पायास चोळावे अशी मला इच्छा झाली. मी लगेच तेल घेतले व पायाचे बोद्धास चोळप्यास सुरुवात केली व सहज पायाचे मधले बोट ओढले - तो काय आश्रम्य - गुडध्याची वाटी खटदिरी येऊन जाग्यावर वसली.

वास्तविक ही गोष्ट पूर्वी का न सुचावी ? वरे ! पायाचे मधलेच बोट का ओढावे ? ह्या प्रश्नांची उत्तरे मला तरी काही देता यायची नाहीत ! ती गोष्ट माझे हातून बाबांनीच करविली याबद्दल मला अगदी तिळमात्रही शंका नाही.

दुसरी गोष्ट, बाबा कधीच रागावत नाहीत. मी हा चमत्कार प्रसिद्ध करीन असे म्हटले त्यासही बराच अवधि लोटला. वास्तविक देव नवस फेडण्याची १२ वर्षे वट पहातो असे म्हणतात ! पण मी हा चमत्कार प्रसिद्ध करण्यास चालांकल केली म्हणून बाबा मजबूर रागावले नाहीत. आमचे आईस त्या वेळेपासून आजतागायत्र गुडध्यास कसलांच उपदेव झाला नाही. काण बाबांचे ठारी भक्ताबद्दल फक्त प्रेम वाहे, तेथे रागाला जागाच नाही तर बाबा माझ्यावर रागावणार कसे ?

या कलियुगातही झटकन् पाचणारा देव म्हणजे बाबा ! असा माझा व इतर लोकांचा अनुभव आहे. फक्त अद्भा व थोडी बहुत सखुरी या दोन गोष्टी असल्या !

माझे बाबा - श्रीसाई

श्री. कै. रा. धाखगांवकर

देल्वे कॉलनी प्लॉट नं. ४६ राणाप्रताप नगर, नागपूर-१०.

श्री साईबाबांचे समाधिकालापूर्वी १-२ वर्षे मी माझे वडिलांचे समवेत शिरडीस गेलो असता मला। श्री साईबाबांचे प्रत्यक्ष दर्शन झाले. त्यावेळी माझ्या वडिलांनी बाबांना नमस्कार करून मला ही श्रीबाबांना नमस्कार करण्यास संगितले. त्याप्रमाणे मी श्रीबाबांना नमस्कार तर केलाच फरंतु श्रीबाबांच्या हातचा खडीसावरेचा प्रसादही मला खाप्यास मिळाला. त्यावेळी माझे बय साधारणपणे पाच वर्षांचे असावे. त्यानंतर दीस व्यष्टी कालावधी उलटला. माझा शिक्षणकात संपून मी सरकारी नोकरीस लागलो. या कालावधीत श्री बाबांचे मला संपूर्णपणे विस्मरण झाले. मी पुलगावला नोकरीवर होतो. इ. स. १९५२ साली माझी नदली मुंबईस झाली. मी मुंबईस तीन वर्षे काढली. मुंबईस असताना तेथील कर्मचारी वर्गात श्री साईबाबांचा उल्लेख विशेषकरून मला ऐक्यासा मिळत असे. माझ्या २५-३० वर्षांचे कालावधीत श्री साईबाबा कोण, कुठे असतात, याचे पूर्णतया विस्मरण झाले. माझे सहकारी वर्गकळून मला सतत श्री बाबांचे संबंधात ऐकावयास मिळे. मी मनात म्हणत असे “असेल कोणी एखादा मुसलमान फकीर-आपल्यात्ता त्याच्याशी काही कर्तव्य नाही, असे म्हणून दुर्लक्ष करीत असे. १९५६ साली माझी बदली परत पुलगावला झाली. तेथे कामावर हजर ज्ञाल्यानंतर एक महिन्यांची रजा काढून पंढरपूरला आणि स्वतःचे गावाकडे जाण्याचा निश्चय केला आणि त्याप्रमाणे मी सहकुटुंब प्रवासास निघालो. आगांडीत बरेच ग्रासी कोपरगावाहून शिरडीस जाणारे भेटले. त्या प्रवाशांचे तोंडनही श्री साईबाबांची माहिती ऐकली. माझे मनात उत्सुकता निर्माण झाली व श्री साईबाबा हे प्रकरण आहे तरी. काय हे जाणून घेण्याची इच्छा झाली व मी कोपरगावला उत्तरेण शिरडीस केवळ उमुकता म्हणून जाण्याचे ठरविले. सकाळी पहाडेस कोपरगावला गाढी पोहचत असल्या-मुळे सकाळी जावे आणि शिरडीला काय प्रकार आहे तो पहावा आणि ताबडतोब दुरुन्या गाढीने परतावे म्हणून शिरडीस गेलो. बरोबरच्या सामानाची व्यवस्था करून स्नान करूनच मंदीरात जाण्याचा विचार केला. स्नान आटोपले व मंदिरत गेलो मात्र, समोर बाबांची भव्य मूर्ती पाहूताच मी भांबावून गेलो. फार फार पूर्वी मी या मूर्तीस जिवंत पाहिले असे आठवले. पण केव्हा, कुठे, कसे, कोणावरोबर हे काही पुकळ प्रकारे स्मरणशाक्तीला ताण देऊनही आठवेना. परंतु मूर्ती पाहिली तीही जिवंत मूर्ती. तीही माझ्याशी बोललेली, माझ्या ढोकीवर हात ठेवलेली इतकेच नव्हे तर मला प्रसाद म्हणून खडीसाच्यर खायला देणारी श्री बाबांची मूर्ती. मला अकस्मात आठवले कीं

अगदी लहानपणी वडिलांचे घरेवर श्री बाबाना पाहिले. त्यानंतर जवळ जवळ ४० बर्फीचा काळ लोटला. माझा प्रधास संपबून पुलगावला आलो आणि श्री बाबाचे दर्शनाने मन अगदी भारावून गेले—माझे मन श्री बाबाचिकडे ओढ घेऊ लागले. पुलगावला ४-५ स्लेही मंडळी जमवली व श्री बाबाचे प्रत्येक गुरुवारी भजन सुरु केले. आमचे भजनी मंडळ वाढले तसें गोकुळ अष्टमी, रामनवमी, दसरा हे उत्सव करपाचे ठरविले. भक्त मंडळीकडून प्रतिसाद मिळत गेला. भरीस भर म्हणून की काय आम्हा भवतजनास कै. परमपूज्य दासकिसन यांचे मार्गदर्शनाने भक्त मंडळी भारावून गेली. कै. दासकिसनबाबा यांची प्रेरणा आणि श्री साईबाबांची भक्तीची ज्योत सतत तेवढे ठेवण्याचाबत केलेला उपदेश यांनी सर्वांची मने आकर्षित शाळी. श्री साईभक्त कै. दासकिसन यांनी आम्हा भवतजनास दिलेले (भक्तीच्या सामर्थ्यानी काढून) खडे व गोड उढी याची चिरंतन स्फुटी आमच्या अनंतकरणास श्री साई भक्तीची प्रेरणा देत राहील. प्रतिवर्षी वर सांगितलेले उत्सव मोळ्या प्रभाणात होत गेले. आणि अद्यापही होत आहेत. अशाच एका वर्षी दसन्याचा महोत्तम साईभक्त श्री किराड यांचे घरी कृपणाचे योजिले. प्रत्यक्ष विजयादशमीचे दिवशी श्री साईबाबाना अभिषेक, पूजा वैरे संपबून सकाळचे ९-१० वाजण्याचे सुमारास भजनी मंडळीनी भजनाला सुरवात केली. भजन दुपारी १-२ वाजेपर्यंत करून आरती झाली व नैवेद्य समर्पण करून जेवणाकरिता पाने मांडली. इत्यात मला माझ्या मनास वाढू लागले की श्री साईबाबा जेवावयास थावेत आणि खात्रीपूर्वक येतील असा आत्मविश्वास वाढू लागला. एकीकडे पाने मांडून जेवणाकरिता धाई सुरु झाली. मला काही स्वस्थ असेवेना. अस्वस्थता जाणवू लागली. माझे दुसरे स्नेही साईभक्त श्री. दादाराहेच गडकरी यांना एका वाजूस बोलावून खांवानी मी सांगितले की “आज श्री साईबाबा आपल्याकडे जेवावयास येतील.” सर्वाना कोणासच विश्वास वाटेना. परंतु माझा आत्मविश्वास व माझे आंतरमन सांगे की—माझे बाबा आल्याविना राहणार नाहीत—“कौन रुप्ये भगवान आते, मत कर तू अभिमान रे ॥” माझे सारे लक्ष बाहेर रस्त्यावर होते. इतके होत आहे तोच एक धनगर, अतिशय म्हातारा हातपाय शरथर कापणारा, अंगात शक्ति नाही, खांद्यावर काटकी धोंगडी काढी टेकीत टेकीत बाहेर उभा असलेला पाहिला. मी धावतच बाहेर गेलो. त्यात्ता पाहताच माझे डोळे आनंदशूनी भरून थाले. तो म्हातारा मला म्हणाला “कुछ खानेकु परसाद मिळेगा” मी म्हटले अवश्य मिळेल. त्या म्हातान्यास आत बोलावून घेतले. पोटभर जैऊ घातले. तो जाण्यास निधाला. माझे इतर स्नेही श्री. किराड, श्री. गडकरी या सर्वाना विस्य वाटला व त्यांनाही आनंद झाला. जाता जाता तो म्हातारा तोंडाने म्हणत होता की “अल्ला मालीक तुग्हारा भला करेगा” आणि म्हातारा जाऊ लागला. बहुतेकाना कुठुदल निर्माण झाले, आणि म्हातारा कोठे जातो हे पाहण्याची उत्सुकता निर्माण

झाली. साधारणपणे तो महातारा १-२ फलेंग जाईलो आमच्या हृषीपथात होता. पण पुढे आम्हा सर्वचे डोळे दिसले आणि तो अदृश्य झाला. त्याला पाहण्याकरिता वरेच लोक सायकलीवरून निघाले परंतु तो कोठेच दिसला नाही. आम्ही सर्वजण परत येऊन श्री बाबांच्या लीलेवर गपा मारीत येण्याले जेवण केले. या घटनेवर बाचकांचा विश्वास वसो अथवा न वसो. माझा मात्र एरुण्यांनी विश्वास आहे. मी आता सेवानिवृत्त असून हळी नागपूरला स्थायिक आहे. मी नित्य प्रतिगुरुबारी श्रीबाबांची भक्तीपर भजने व आरती करीत असून त्यात माझे सर्व कुटुंबीय अन्तःकरणापूर्वक सहभागी होत असतात.

माझे बाबा

— सौ. उषा सुभाष कर्णिक
दिवाणजी बाढा भद्र,
अमदाबाद

“ जरी यी व्येय सोडोनी निजधामास पातलो
नवसास नित्य पावेल भक्ता माझी समाधी ॥
थावेन भक्तासांठी हाकेला भक्त संकटी
जिवंत मी नित्य थाहे घ्यावी माझी प्रचिती ही ॥

हे बाबांच्या स्वमुखाचे शब्द कधीही असल ठरतील का ? त्यांचा भक्त संकटात असता त्यांना तेथे समाधीत झोप करी लागणार ?

आम्हाला पण त्यांनी संकट समर्थी कशी मदत केली त्याविषयी आमचे दोन प्रसंग देत आहे.

आम्ही सर्व ८-१० वर्षांपासूनच श्री साईभक्त झालो आहोत. बाबा म्हणजे खरोखरच आम्हाला आमच्या घरातील एक वयोवृद्ध व्यक्ती वाटतात. आम्ही आमच्या दैनिक संसारिक सुखदुःखांच्या गोष्टी बाबांना संगत असतो व प्रार्थित असतो कि देवा, येणाऱ्या संकटापासून आमचे रक्षण कर व त्याप्रमाणे ते नेहमीच आम्हाला संकट प्रसंगी मदत करतात.

माझे पति वैकेत नोकरी करतात. त्यांचे एक मित्रमंडळ आहे. १-२ रजा जोडून आल्या कि त्यांचा सर्वोचा काहीतरी प्रोग्राम असतो आणी हा प्रोग्राम म्हणजे सहकुंद बाचा असतो.

अँगण १९७५ मध्यील ही गोष्ट आहे. जन्माष्टमीला जोड्हन २ रजा आल्या व हा नंडळाचा प्रोग्राम गुजरातचे प्रमुख धार्मिक स्थान अंबाजीला जाप्याचे ठरविले व तमग्रमाणे १५-१६ तिकिटे बसची रिहावे करण्यात आली. हा प्रवास पण सहकुदुंबियांचा होता.

आम्ही सर्व दुपरी २ वाजताच्या बसने अमदाबादेहून निघालो. आमच्या बस मध्ये गणा गोप्टीना उत आला होता, बस पुढे जात होती. तासभर बस चाली असेल नसेल आणि जोराच्या मुसळधार पावसास सुरवात झाली. डॉगरी चढणाचा रस्ता एका वाजूम खडक व दुसऱ्या वाजूस खोल दरी असा हा सर्पाकार रस्ता एकदम अंधरात दुड्हन गेला. पुढील काही दिसेनासे झाले व त्यामुळे आता कोठे बस आदलते कि काय अशी भीती सर्व उतारुच्या मनात दलपन झाली व आपण पावसाळयात उगाच हा प्रोग्राम केला असे वाटू लागले. सर्वच प्रवाश्यांनी देवाची प्रार्थना सुरु केली. कोणी गरवे गावे कोणी आरत्या म्हणाव्या असे.

जोराच्या पावसामुळे सर्वांना थेंडी वाजू लागली. बसमध्ये सर्वच पाणीच पाणी झाले. कसे तरी करून एकदमी बस द वाजता अंबाजीला पोचली. खाली उतरल्यावर कोठे उतरावाचे ह्याच्या शोध करण्यास भर पावसात थेंडीत कुडकुडत मुलाबाळांसकट निघालो. एकहावी जागा मिळाली. कपडे वगैरे बदलले, मेघराजाने थोडीशी विश्रांती घेण्याचे ठरविले आणि त्या अवधीत आम्ही देवाचे दर्शनास गेलो. दुसऱ्या दिवशी प्रातः आरती घेतली, दुपारची आरती झाली, जेवणखाण केले व आजुबाजूस काय काय पहाऱ्यासारखे आहे, तेथे कसे जावयाचे बगैरेचा तपास करून दुसरे दिवशी सकाळी जीपने जाण्याचे नकळी केले.

दुसरे दिवशी सकाळी ८ वाजता जीपमध्ये आम्ही सर्व २० जण दाटीबाटीने वसलो व प्रथम आम्ही तेशू १२-१५ मैल दूर असलेल्या कोठेश्वर महादेवाचे दर्शन घेण्यास निघालो.

अंबाजी हे स्थान त्रूप उंचावर आहे व त्यामुळे डॉगर पोखरून सर्पाकार रस्ते आहेत. ह्या रस्त्यावरून आमची जीप जोरात धावत होती. आम्ही सर्व आनंदविभोर होऊन आजुबाजूचे सौंदर्य पहात होतो. आणि बस कोठेश्वराच्या पायथ्याशी आली. मंदिर व गुंफा याहून आम्ही तेशू “कुंभारीयाची लेणी” पाहाऱ्यास जावयाचे नकळी केले.

परत जीप दौऱ्ह लागली. अर्धी अधिक रस्ता कापला असेल नसेल आणि समजले की आमच्यातील चेकरी नावाच्या माणसाचे धडकाळ पडले. ते फारच किंमती होते, जीपमध्ये तपास केला तेथे सापडले नाही म्हणून ते शोधाऱ्यास दोधे परत माधारी गेले. व वारी सर्व रस्त्यातच दगडावर अडू ठोकून मार्गप्रतीक्षा करीत बसले. तासभराने ते निराश वदनाने परत आले व त्यामुळे सर्वांनाच वॉइट वाटले. परत मुक्कामी जावयाचे असा आम्ही विचार केला, परंतु चोकरी फारच धीराची व्यक्तित, त्यांनी सर्वांना निघून

सांगितले आता घडथाळ मिळणार नाही हे नक्कीच आहे, मग आपण आपले पहाऱ्याचे तरी का सोडायचे.

अनिच्छेनेच आम्ही कुंभारीयाची लेणी पाहण्यास परत जीपमध्ये कोंबलो गेलो. जीप चालू झाली आणि त्यात आवाज होत असल्याचे समजले. परत जीप रस्याच्या कडेला घांबली. दुरुस्त झाली आणि पुन्हा जीप मुरु झाली. ‘कुंभारीयाची अप्रतिम लेणी पाहण्यास मिळाली. तोवर वसने गडवड केली नाही. तेथून आम्ही निघालो आणि थोडे अंतर कापते न कापते तोच जीप एकदम मारो बाब लागलेल्या माणसासारखी सैरावैरा फूळ लागली. मध्येच डाव्या मध्येच उजव्या बाजूला हालत डोलत मनमानेल तशी धावत होती. खडकाळ अर्द्ध रस्ता, एक बाजूस दरी दुसऱ्या बाजूस खडक व वेकाणु बस त्यासुलं आता सर्वांचे मरणच जवळ आले असे वाटले.

आम्ही सर्व एकमेकावर आदक्षले गेलो तेहा परिस्थिती आता किंती गंभीर आहे हे सर्वांच्या लक्षात आले. आता सहकुंदंब मोक्ष होणार नवकीच !

माझे पति व त्यांचा एक मित्र जीपच्या पुढील दरवाजाची फली पाढून त्याच्यावर उमे होते. क्षणाक्षणाला मृत्यु आपल्याजवळ येत आहे हे दृश्य त्यांना स्पष्ट ढोळथाने दिसत होते. कारण त्यांना सर्व रस्ता दिसत होता. मरणाच्या भीतीने आमची सर्वांची पाचावर धारण बसली. आम्ही सर्वच आता मृत्युच्या मुखात जाणार, सहकुंदंबाला मृत्यु एकदम कबटाळणार, आता मृत्युच्या मिठीतून आपणास कोणीही सोडवू शकणार नाही, अशी खाली झाली. आपण सहमित्र मंडळ यमपुरीच्या मारगविर चालत आहोत, असे बाट होते. मृत्युच्ये भयंकर रूप उघड्या डोळथाने पहाता पहाता सर्वांगाला घास मुटला, घशाला कोरड पडली. तोडातून शब्द बाहेर येईनात. मृत्युला इतक्या जबळून पहाता कोणाची परिस्थिती अशी होणार नाही ? मुले रळू लागली व सरळेजण ओरळू लागलो “मरी गया मरी गया बचाओ बचाओ” पण कोण कोणाला बाचवणार !

अशा परिस्थितीतही मला विचार येत होते की उद्या आमची चार प्रेते घरी अमदावादला पोचतील व ती पाहून म्हाताच्या सासु सासन्यांची काथ अवस्था होईल ! म्हणा ही कल्पनाच भयंकर होती. कारण त्यांचा एकचा एक मुलगा व तो पण सहकुंदंबासह अपघातात मरण पावला हे दृश्य कोणाला पहावेल का ?

अशा परिस्थितीत १०-१५ मिनिटे निघून गेली. कोणालाही देव आठवत नव्हता. आणि कसे काय कोण जाणे एकदम माझ्या तोडातून रळता रळता किंकाळी बाहेर कुटली “बाबा हे काय होत आहे ? आम्ही आता सर्व मरणार. आम्हाला वाचवा वाबा वाचवा हो” आणि काय चमत्कार पहा. क्षणाचाही विलंब न करता ते आमच्या रक्षणार्थ थावून आले, डोगराच्या वळणावर जे चुन्याचा पांढरा रंग देऊन दगड वसविलेले असतात ना त्यावर जिप आदक्षली. सर्वांनीच डोके घट दावून घेतले सर्वांना कळून चुकले की खडकावर आता जिप आदक्षला व एकच किंकाळी “मरी गया बापा” म्हणून निघाली, व लगेच डोळे उघडतो तो काय जिप दगडावर आदक्षली.

तो दगड मूळांसकट जमीनीतून निघून त्याचे तुकडे तुकडे झाले होते व रस्थाच्या मध्यावर आमची जिप आडवी उभी होती. कोणी तरी तिला घड साखवदेंड घेऊन पकडावी तशी ती उभी होती. ड्रूववहर शेजारची दोन माणसे रस्थाच्या कडेला कोसल्ली होती. जीव बचवण्यासाठी सर्वांनीच जिपमधून भराभर उडथा मारल्या परंतु साधारण खरचटप्पाशिवाय अधिक लागले असे कोणालाच नाही.

मुलांनी आई बापास मीठ्या मारल्या त्याच्या दातखिल्या बसल्या होत्या. माव्या पतिला एकदम लो ब्लडप्रेशर झाले होते. सगळ्यांची छाती घडधडत होती; हातपाय कापत होते. कोणी कोणाशी बोलण्याच्या परिस्थितीत नव्हतो. अशा परिस्थितीत निर्जन रस्थात वसून होतो, अशा रोटीने किती वेळ वसून राहणार. परत बाबांनी वाचवले. म्हणून त्यांना नमस्कार करून चालण्यास सुरुवात केली. गाव दूर होते. लांबचे अंतर कापावयाचे होते. कोणाचेही पाय स्थिर पडत नव्हते, असे बाटत होते की महिन्याच्या आजारातून आसाच आपण उठलो आहे.

पोटात अश नाही, पाणी नाही, ब्रशाला कोरड पडली होती. तरी घडपडत लटपट एक बलण कापले. आणि शोडथा दूरवर एक झोपडी दिसली. सर्वांना हायसे बाटले. कोणाचे घर असेल हा विचारही त्यावेळेस कोणाच्या मनास शिवला नाही. तेथे गेलो व रस्थात घडलेला सर्व प्रकार त्यांना सांगितला व आम्हाला पाणी द्या. असे सांगितले त्या ग्रामवासियांनी आम्हाला थंडगार, स्वच्छ पाणी पिण्यास दिले. त्यावेळेस ते आम्हाला अमृताहून गोड बाटले. जिवात जिव आला.

तेथून चढण उत्तरून आम्ही रस्थावर आलो तर परत साईनाथ बाबाच्य आमची बाट पहात एका सरदारजीच्या रूपाने उभे होते. सरदारजी जिप घेऊन आमची बाट पहात होता. आम्हाला पहाताच तो म्हणाला “चलो मैं अपनेको मुक्कामपर ले जावा हूँ” तुम्ही निर्धारित असा आता परत असे होणार नाही. सर्वांना हवे तर होतेच पण मनात फारच भिटी बाटत होती. मुले तर रङ्ग लागली. म्हणै आम्ही नाही वसणार. कशीतरी समजूत धालून परत बाबांची उंदी लावून आम्ही बसलो व सुखरूप अंदाजीला धर्मशाळेत पोचलो.

दुसरे दिवशी आम्ही आजूबाजूला न जाताच अमदाबादचा रस्ता धरला व निविधनपणे घरी आलो.

आता सारखे बाटते की खरच बाबा आपल्या भक्तासाठी, आपले बोल खरे करून दाखवण्यासाठी भक्ताच्या रक्षणार्थे त्या सुमाधि अवस्थेतून पण द्यावत येतात. फक्त भक्ताने पुकार मात्र करावा.

माझे बाबा त्यावेळेस घर धाऊन आले नसते तर आमचे काय झाले असते? असो.

जसे त्यांनी आमचे रक्षण केले तसेच संकटसमयी ते आपणा सर्वांना रक्षेत त्यांची कृपादृष्टी आपणा सर्वांवर राहे हीच इच्छा.

श्री दत्ता अवधूता

—डॉ. शनिल जायसदाळ
चितार ओळ, नागपूर-२

(नित्य निरन्जनावधूत अक्कलकोट निवासी श्रीस्वामी समर्थ चरित्राच्या आधारे)
वाचकांनो !

मध्यान्ह आरतीत “ दत्ता अवधूता श्री साईं अवधूता ” म्हणून आपण श्री साईं-समर्थास नित्य नियमित ओवाळतो. आज आपण मुऱ्यत्वे करून ‘ दत्ता अवधूता ’ या दोनच शब्दाब्वात थोडक्यात विचार करूया.

“ दत्त हे श्री माता अनसूयाचे पुत्र व अत्रि महर्षी हे त्यांचे बडील होते.” — या संदर्भाची वाचक्ये आपणास आपल्या प्राचीन पुरातन शास्त्रात पहावयास मिळतात.

‘ कुणाचीही असूया म्हणजे मत्सर न करणारी ’

अथोत, कुणाचे कधीही मत्सर न करणारी—तीच दत्तांस मातास्वरूपात लाभली.

‘ त्रि ’ म्हणजे त्रिगुणोद्धृत विकार व

‘ अ ’ म्हणजे नाही.

अर्थात, अत्रि म्हणजे त्रिगुणोद्धृत विकार उद्याच्यात नाहीत असेच बडील बाळलपी दत्तास लाभले हे त्यांचे सुदैवच म्हणायचे.

अत्रि महर्षी व माता अनसूया या जोडप्यास मुखबाळ नव्हते. करीता पुत्र कामेच्छेने दुर्शर तपाचरण करणाऱ्या अत्रीस घोतिर्मय परमात्म्याने स्वतःलाच दान करून पुत्र स्वरूपात दिले असा उल्लेख शांडिल्योपनिषदात असून माता अनसूयेच्या उदरी दत्त जन्मास आले. परंतु एक गोष्ट लक्षात असू द्या की

श्री दत्ताचे जन्म, अनसूया आणि अत्रि या त्यांच्या मातापितरांमधील जन्म-जनक संविधाच्या परिणामस्वरूप झालेला नसून स्वतः परमात्मा शक्तीच्या दानामुळेच झाला.

श्री दत्त हे स्वतः अशेनिज आहेत.

दत्ताचेयच्या नावातच ‘ दान ’ हा अर्थ समावलेला आहे. परमात्मशक्तीद्वारे ते दान स्वरूपात दिले गेले म्हणून

‘दत्त’

व आत्रिस दिला म्हणून

‘आत्रेय’ —(पुत्र)

या शब्दांच्या संयुक्ताद्वारेच ‘दत्तात्रेय’ हे नाव प्रचलीत झाले.

दत्त-पुराणाच्या पहिल्या अष्टकाच्या सहाव्या अष्टाव्यात श्रीमद्भासुदेवानंद सरस्वती म्हणतात :—

“लीलात्मना यो ८ निःहे ८ वरीर्णो दत्ताख्य उन्मत्तपिशाच्चवद्यः ।
वालो युवा कापि जरन जटाभृत्कनिदधिर्वक्तपरीक्षितश्च ॥

त्यागी मुभोगी कनिदस्ति सङ्घी
योगी सुवासाः कवचिदस्ति नमः ।
तुष्टः कृशः पुष्ट इह कवचिद्यो
दण्डी च भिक्षुः कवचिदस्ति वर्णी ॥

यही वनी वर्णविरुद्धचेष्टः कवचिच्च वर्णश्रीमध्मर्मयुक्तः ।
इत्यादयो यस्य विचित्रचेष्टा देवर्षिहृदागयनं व्यतीतः ॥”

या श्लोकात् दत्तात्रेशाचे परस्परविसंगत विचेष्टित सांगितले आहे. तो केवळा मुभोगी आहे तर केवळा स्थानी, केवळा वनी तर केवळा गृही, केवळा दण्डी तर केवळा भिक्षु, केवळा वर्णविरुद्ध वाणिगारा, तर केवळा वर्णश्रीमध्मर्म परिपालन करणारा, केवळा लावण्यलन्नान्च्या अनाश्रात् यौवनाचा उन्मुक्त आस्वाद घेणारा तर केवळा सर्वसंग-परिन्यागी, अशा नानाविरुद्ध चेष्टानीही सो दूषित न होता उलट भूषितच झाला आहे.

ज्ञा ब्रह्मान्विष्णु-महेशांची प्रतीके गृहणून तीन मुखे मानली आहेत, तीच श्री दत्ताविषयी, या ब्रह्मा-विष्णु-महेशांच्या त्रिविध शक्तींची ती प्रतीके आहेत.

ब्रह्मा महणजे स्वर्ग
विष्णु अर्थात् रिथती
व महेश महणजे ग्रलय

अशा या तीन नावानी तीन शक्तींचा वोध आपणास होतो.

तीन मुखांनी सुचित होणाऱ्या त्रिविध शक्ती द्या मानकी शरीराचे धर्म आहेत. रुद्रशक्ती, विष्णुशक्ती व ब्रह्मशक्ती – या तीन शक्ती ज्यांच्या सदैव जागृत आहेत तो त्रिमुखी दत्तात्रेय आहे – असा हा लाक्षणिक शब्दप्रयोग आहे. अर्थात् श्री साईंसमर्थांच्या या तीनही शक्ती सदैव जागृत नसतात.

आपल्या असीम सामर्थ्याच्या जोरावरत्व दत्तात्रेय नित्य सत्याचारी होते. त्यांच्या नित्यनियमित दिनचर्येविषयी दत्तपुराणातील खालील ओळी लक्षात घेण्यासारख्या आहेत.

यस्यास्ति माहुरे निद्रा निवासः सद्यपर्वते ।
भागीरथां सदास्तानं ध्यानं गंधर्वपत्तने ॥
कुरुक्षेत्रे चाचमनं धूतपापेहवरे तथा ।
विमूर्तिधारणं संध्या करहाटे श्रियः पुरे ॥
भिक्षा विडलपुर्थस्य सुगन्धिद्रव्यधारणम् ।
भुक्तिः सारपुरे सायंसंध्या पश्चिमसागरे ॥

ही दत्ताची अद्भुत दिनचर्या म्हणजे आधुनिक मानवासाठी विमानातून क्षणाधीत विश्वसंचार करणाऱ्या भौतिक शास्त्रास एकाप्रकारे आव्हानन्व आहे. त्यांच्या या अलौकिक सामर्थ्याचे गुणगान करणे शाब्दिक सामर्थ्याच्या बाहेरची गोष्ट आहे.

म्हणून त्यांना 'अवधूत' या नावाद्वारेही आपण संबोधितो.

अ—व—धू—त या चार अक्षरात रहस्य समावलेले आहे.

दत्तात्रेयप्रणीन अवधूत गीतेत दिलेला अवधूत विशेषणाचा अर्थ खालील प्रमाणे आहे :—

अ—आशापाशविनिर्मुक्त आदिमध्यान्तनिर्मलः ।

आनंदे वर्तते नित्यमकारं तस्य लक्षणम् ॥ १ ॥

ब—वासना वर्जिता येन वक्तव्यं च निरामयम् ।

वर्तमानेषु वर्तेत वकारं तस्य लक्षणम् ॥ २ ॥

धू—धूलिधूसरगात्राणी धूतचित्तो निरामयः ।

धारणाध्याननिर्मुक्तो धूकारस्तस्य लक्षणम् ॥ ३ ॥

त—तत्वचिन्ता धुता येन चिन्ताचेष्टविवर्जितः ।

तमोऽहंकारनिर्मुक्तस्तकारस्तस्य लक्षणम् ॥ ४ ॥

अवधूताबस्थेचे हे वर्णन मार्मिक, तात्त्विक आणि वैज्ञानिक आहे. अर्थात आधी घाबो मग व्यावे हा निसर्गाचा सिद्धान्तच या वरील ओळीत सामावलेला दिसतो.

तथापि या सर्वांत महत्वाचा असाधारण गुण जर कोणता असेल तर तो त्याग हा होय.

त्यागानेच मानवास भानव्य प्राप्त होऊ शकते. श्री साईसमर्थानी आपल्या असंख्य लीलेद्वारे त्यागाचाच धडा आपणासमोर मांडला. त्यांचे संपूर्ण जीवनच त्यागाने ओरंवलेले दिसते.

परमात्मशक्तीद्वारे दान खरूपात मिळालेल्या त्यागमयी मर्ति— श्रीसाईसमर्थसि महणूनच आपण

“ साई अवधूता, दत्ता अवधूता ”

या नावाने संबोधितो.

परमेश्वराकडे जाण्याचा सोपा मार्ग-श्री साई

श्री. सदाशिव गणपत कुलकर्णी, दादर २८.

ही एक पौराणिक दंतकथा आहे. एकदा नारद महर्षीनी भगवान विष्णुना प्रश्न केला; ‘भगवान, या जगात आपला सर्वांत श्रेष्ठ भक्त कोण ? भगवंतानी पृथ्वीकडे अंगुलिनिर्देश करून म्हटले. ‘तो पहा, शेतात उन्हातान्हातून राबत असलेला शेतकरी, तोच माझा खरा भक्त आहे.’ हे उत्तर ऐकून नारदांना वैषम्य वाटले. तिन्ही त्रिकाळ परमेश्वराचे नामस्मरण करीत त्रैलोक्यात भ्रमण करणाऱ्या माइयासारख्या भक्ताला भगवंतानी श्रेष्ठ भक्त न मानता त्या यंत्रिकचित शेतकन्याळा श्रेष्ठ भक्त मानावे या गोटीचे त्यांना फार वैषम्य वाटले. भगवंतानी नारदाचे मनातील भाव ताबडतोव ओळखले. ते नारद महर्षीना म्हणाले; ‘नारदा, मी सांगतो ते काम तू कशील काय ? ते जर तू व्यवस्थितपणे करसील तर मी तुला माझा श्रेष्ठ भक्त समजेन.’ नारदानी तात्काळ त्याला सम्पती दिली. त्याच्वरोबर भगवान आपल्यावर कोणती जबाबदारी टाकणार आहेत याबद्दल त्यांचे मनात चिंताही उत्पन्न झाली. ‘काम तसे फार कठीण नाही.’ भगवान म्हणाले ‘ही तेलाने काढेकाठ भरलेली बाटी वेऊन तू एक पृथ्वी प्रदक्षिणा करून ये. मात्र एक अट आहे की, या बाटीतील एक थेंबदेखील तेल जसिनीवर पडतर कामा नये.’

एवढ्या कुळक कामाचा एवढा बाऊ केलेला पाहून नारदांना एकपकारे हसू आले. पृथ्वीप्रदक्षिणा करणे ही तर त्यांच्या हातचीच गोष्ट. ते ताबडतोब त्या मोहिमेवर निघाले; व योग्यसमयी पृथ्वीप्रदक्षिणा संपवून भगवंतापुढे उमे राहिले व म्हणाले, मी माझी कामगिरी पूर्णपणे पार पाहून आलो आहे, या बाटीतील तेलाचा एक थेंब-देखील मी खाली पडू दिला नाही.’ भगवंतानी सिमत हास्य करून नारदांना प्रश्न केला, ‘पण नारदा, तू ही एक पृथ्वीप्रदक्षिणा करण्याच्या काळात माझ्या नावाचा उच्चार किंदी वेळा केलास वरे ?’ नारदमुळी जरा गडबडले, पण लागलीच त्यांनी उत्तर दिले, ‘भगवान ! आपण तर सांगितले होते की, या बाटीतील एक थेंबदेखील तेल तू खाली सांडू देऊ नकोस. माझे सारे चित्त या बाटीवरच खिलून राहिले होते. मग आपले स्मरण अगर आपल्या नामाचा उच्चार मी कसा वरे कल शकणार ?’ भगवान म्हणाले, ‘नारदा एवढे लहानसे काम करताना माझे स्मरण तुला एकदा उद्धा करवले नाही. पण तेच त्या शेतकन्याकडे पहा, दिवस उग्रवल्यापासून मावळे-पर्यंत उन्हातान्हातून, पावसापाण्यातून सारखे कष्टाचे काम करीत असताना देखील तो माझे स्मरण सरत केल्याशिवाय राहत नाही. तेबहा अशी कष्टाची कामे करीत असतानाही तो माझे नित्य स्मरण करीत असतो. पण तुला मात्र एवढी कुळक

कामगिरी पार घाडताना माझे स्मरण एकदाही होऊ नये ! आणि म्हणूनच मी म्हटले आहे की, तो शेतकरीच माझा खरा भक्त होय.' हे उत्तर ऐकून नारदमुनी निरुत्तर झाले.

या दंतकथेवरून आपणास बोध होईल की परमेश्वराप्रत पोचण्याचे जे असंख्य मार्ग आहेत त्यात अस्यंत सुलभ मार्ग म्हणजे परमेश्वराचे नामस्मरण हाच होय. पूजा अर्चा त्रतवैकल्ये ही आचरणात आणणे वरीच अवघड आहेत. त्या दृष्टीने नामस्मरण हाच अधिक जवळचा मार्ग होय. परमेश्वराची सतत आठवण व अपलया हातून होणारी सर्व कृत्ये त्याला अर्पण करणे या दोन गोष्टीत जर आपण आपल्या मनाला सरळ शिस्त लावली तर आपण त्या मार्गाने ज्ञापनाचे चालत जाऊ व अखेर गाठू यात संशय नाही.

परमेश्वराचे नामस्मरण मनातील अशुद्धता दूर करते आणि त्याला अर्पण केलेली कर्मे आपल्यातील अहंकार दूर करतात. पाचिन्य आणि अनहंकार याद्वारेच आपणास परमेश्वराची भेट होईल. अहंकाराचे द्वारे मनुष्य परमेश्वर व आपण त्याचेमध्ये एक-प्रकारची मिंत निर्माण करतो. कोणत्याही हेतूने अगर अहेतूक कोणतीही कर्मे तो करो या कर्मात त्याचा अहंकार हा गुंफलेला असतोच या बाबतीत एक मजेदार गोष्ट आहे.

एक ब्राह्मण होता तो असाच ओटीवर बसला असताना एक गाय त्याच्या कुंप-णात शिरून तेथे लावलेला भाजीपाला खाऊ लागली तेज्हा रागाचे भरात त्या ब्राह्मणाने एक दणकट सोटा त्या गाईच्या डोक्यात हागला. मार कर्मी लागल्यासुले ती गाय तेच्येच गतप्राण होऊन पडली. आता गोहस्तेचे पाप आपल्या भाथी वसणार या कल्प-नेने ब्राह्मण फार घावरला. परंतु त्याला एकदम आठवण झाली की; कोणतेही कर्मे परमेश्वराला अर्पण केले की त्याचे पापुण्य आपणास लागत नाही. त्याने 'श्रीकृष्ण-र्णमस्तु' म्हणून उदक सोडून आपल्या हातून घडलेले ते पाप श्रीकृष्णगाला अर्पण केले. पुढे त्या ब्राह्मणाला चांगले दिवस आले, विपुल संपत्ती मिळाली. तेव्हा त्याने मनात विचार केला की आपण एक सहज ब्राह्मण भोजन घालून मिळणारे महापुण्य संपादन करावे. त्याप्रमाणे त्याने तयारी करून एक हजार ब्राह्मणास जेवावयास बोलावले. फार मोठी तशरी केली. बाढ्याच्या दरवाजावर असलेल्या नोकरास सांगून ठेवले की मोजूल बरोबर एक हजार ब्राह्मण आत सोड मग दरवाजा बंद करून घे. त्याप्रमाणे नोकर एक हजार ब्राह्मण झाल्यावर दरवाजा बंद करू लागला. इतक्यात भगवान श्रीकृष्ण ब्राह्मणाचे रूप घेऊन हातात पलीपंचपात्री घेऊन दरवाजाजवळ येऊन ठेपले. नोकर त्याना म्हणाला, 'मालकाची आज्ञा आहे की आता एकाही ब्राह्मणाला आत सोडावयाचे नाही. हजारांची संख्या पूर्ण झाली आहे.' श्रीकृष्ण म्हणाले, "मी

जेवावयास आलो नाही. मला फक्त तुझ्या मालकास भेटावयाचे आहे.” तेव्हा नोकराने एक ग्राहण आपणास भेटाप्पास आला आहे अशी वर्दी मालकास दिली. श्रीकृष्ण म्हणाले, ब्राह्मण मी काही जेवावयास आलो नाही. मला फक्त एवढेच ज्ञानप्पाची इच्छा आहे की, जो सद्व भोजन यज्ञ तू आरंभिला आहेस तो कोणत्या हेतुने? या यशाचे फल काय व कोणास मिळणार? ब्राह्मण म्हणाला, “महापुण्य लाभून मला स्वर्ग मिळेल हेच या यज्ञाचे फल, यज्ञ केल्यामुळे मीच त्या फलाचा धनी!”

श्रीकृष्ण म्हणाले, “मग तू हे फल परमेश्वराला का वरे अर्पण करीत नाहीस?”

ब्राह्मण म्हणाला, “मी इतका का एवढा मूर्ख आहे की खर्च करून मिळालेले पुण्य परमेश्वराला अर्पण करू त्यावर श्रीकृष्ण हसून म्हणाले, या महायज्ञाचे पुण्य मात्र तू घेगर व तू माझे गाय मारून केलेल्या पापाचा धनी भाऊ श्रीकृष्ण है! फार छान गोष्ट आहे.” ते उत्तर एकून ब्राह्मण चांगलाच चमकला त्याने ओळखले की, हे सर्वांहोंनी भगवंतच आहेत त्यांचे पाप घरले. आपली सर्वोच्ची स्थिती वरील गोष्टी-तील ब्राह्मणसारखीच आहे. अहंकार आपल्यातून सुटता सुटत नाही. याकरिता आपली सारी कर्मे परमेश्वराला अर्पण करणे हात्च अनंकारी होप्याचा मार्ग होय. जेव्हा परमेश्वराचे नाममरणाचा अखंड ओघ मनात स्वेच्छेने चालू लागतो त्यावेळी मनातील सर्व अपवित्रता दूर होत जाते व सधिकाता जाणीच होऊ लागते की, दैवी ईच्छेची व शक्तिची कामगिरी आपल्या अंतःकरणात सुरु झालेली आहे, व त्याचे सामग्र्याने आत्मा प्रकाशित होत जातो. आत्मच्याच्या ज्ञानाचा प्रकाश आणि प्रेमाचा सुकाळ सर्वप्र पसरतो, आणि अशा या वातावरणात सर्व विश्वाचा, सर्व भेदांचा अमर्यादि रूपी सत्यामध्ये लोप होतो.

नाम अतिशय सोये आहे. आत्मच्याच्या स्वर्यसिद्ध अस्तित्वावर वसलेले अज्ञानाचे थर ते दूर करते. ते हेदू पूर्तीकरीता स्वामीचा, संथ व यशस्वी प्रयत्न करते. स्वतःचे आत्मरूपर्पण करावयास हात खरा मार्ग आहे.

नाममात्राचा उच्चवर करावयास सुरुचात केल्यापासूनच त्याचा प्रभाव दिसू लागतो. अमरतारूपी अमृतांचा तुम्ही अनुभव घेऊ लागतो. जसजसे तुम्ही पुढे जाऊ लागता तसेही तुमचा आनंद वाहू लागतो. हा आनंद अत्यानंदात लीन होतो. त्याचे योगे तुम्ही तुमचे शरीराचे अस्तित्व विसरता व तुमच्यातील परमेश्वर तत्वात मिसळून जातो. प्रकाशाचे योगे ज्याप्रमाणे अंधाराचा लोप होतो. त्याप्रमाणे तुमच्या व्यक्तिमत्त्वाचा लोप होतो. या स्थितीपर्यंत आत्मानंतर साधकसिद्ध बनतो. म्हणजे त्याला पूर्णता येते.

नामाचे योगाने आत्मसमर्पण होते. आणि मनाची एकांगता झटकन् होते. एकांतात वसल्यावरोत्तर तुम्ही त्या चेतनामय वातावरणात तन्मय होऊन जाता. नामोच्चाराचा

सतत पाठलाग केल्याशिवाच सत्यावर आपले मन केंद्रीत होणार नाही. जो आनंदाने सुखात करतो तो त्या मार्गवरून आनंदाने चालतो, आणि त्थाचे घेयही आनंदमय असते, आणि तो स्वतःच आनंदरूप वनतो. हेच ते मधूर मिलन, पूर्णत्व यासच झणतात. आणि परमेश्वराचा उच्च अनुभव नामासुक्ळेच मिळतो. मोठमोठ्या संतांनी याच नाममंत्राच्या मार्गाच्या आश्रय केला. आपणही त्यांचाच मार्ग अनुसरू. श्री साई-बाबांची गोष्ट संगतात की ते नियमीत लेंडीजागेत जाऊन किंत्येक तासपर्यंत बसत असत त्यावेळी तिकडे कोणासही फिरुद्द देत नसत. फक्त दोन बादव्या पाणी घेऊन जात; व या बादलीतील पाणी त्या बादलीत व त्यातील यात असे करीत बसत. अर्धीत या नाममंत्रासुक्ळेच ते सिद्ध वनले. आपल्याला दुसरे काही करता आले नाही तरी 'श्री साई' या नाममंत्राचा उच्चार करून तरी आपण आपला उद्धार करून घेऊ शकू.

● ●

वाचकांचा पत्रव्यवहार

संपादक महाशय,

स. न. वि. वि.

"साईंलीला" च्या मे महिन्याच्या अंकातील श्री. दशरथ रामजी तळेकर हांचा "प्रत्यक्ष श्री साईंदर्शन" हा लेख वाचला.

श्री साईंबाबांच्या तत्वज्ञानाचा, त्यांच्या आदर्श विचारसरणीचा, त्यांच्या अज्जव लीलांचा, त्यांच्या अचाट योगसामर्थ्याचा, त्यांच्या सत्कृत्याचा प्रचार प्रसार कण्याच्या इष्टने वरील लेख खासच उपयुक्त ठरणार आहे. बाबांकडे गाज्हाणे घेऊन येणारी अक्षी साईंबाबांची भक्त नसून फक्त संकटकाळी ती बाबांचे स्मरण करते असे म्हणणे वुकीचे आहे.

बाबांनी अनेकांना स्वमानून दर्शन दिले आहे. परंतु लेखकाला जो "साक्षात्कार" ठिला तो अगदीच वेगळा वाटतो. एवढेच नव्हे तर सर्व भक्तांचे प्रतिनिधित्व करून यांचे गाज्हाणे बाबांकडे नेण्याची तेवढीच कामगिरी त्याना ऐनवेळी कशी सुचली !

सौ. निर्मला सावरकर
मैलारगडा, सिंकंदराबाद

सुविचार

(१) “घैयोचे खत, सहाय्याचे पाणी आणि श्रद्धेचे विज पेरून कसवृक्ष उभाला
त्याच्या दाट छायेत स्वच्छंदेने विहार करावा.”

(२) मानवी मनाला न्याय निरीच्या काढेती कुंपगाळी बांधून धमोचे पालन
होत नाही.

(३) जगी मनुष्य पैसे देऊन माणसे विकत घेऊ शकेल परंतु पैसे देऊन
माणसाची मने विकत घेऊ शकणार नाही.

(४) ज्याप्रमाणे व्यवहारी जगापद्ध्ये बँकेमध्ये पैसे ठेवून निवृत्त झाल्यावर थांचे
व्याज घेऊन मनुष्य आपले उत्तरार्थ आयुष्य सुखाने घालवू शकतो. त्याप्रमाणे
परमेश्वराच्या बँकेमध्ये श्रद्धेची ठेवून भक्तीचे व्याज घेऊन त्याला आपले आयुष्य
सुखाने जगता येईल. येथून तेथून म्हणाल तर हा व्यवहार आहे. तो हा व्यवहार
मनुष्यास समजला पाहिजे. तो जीवन सुखाने जगवू शकतो.

(५) शुद्ध अंतःकरणातील प्रेम हेच पूर्ण आहे. वाकी व्यवहार केव्हाही अपूर्ण
राहणार आहे. प्रेमाशिवाय पूर्णता येत नाही.

(६) अशान हे असत्य आहे आणि ज्ञान हे सत्य आहे. अज्ञानामुळे कळू
होतो व ज्ञानामुळे मित्रत्व व सौख्य जडले जाते.

(७) जीवनाचे दोन मार्ग आहेत. एक त्याग व दुसरा भोग. त्यागी जीवनाचा
मार्ग काश्चाकुट्ट्याचा व कष्टमय त्रासदायक जरी वाटला तरी अग्रि सुखमय-आत्मा-
नंदी देणारा आहे. सुखी भोगी जीवन क्षणभंगुर आहे. ते क्षण नाहीसे होताच अन्या
दुखाच्या डोहात लोटतात.

(८) प्रेम ही ज्योत आहे. किरण हे स्नेह आहे.

(९) स्वानुभव हाच माणसाचा गुरु आहे.

प्रेषक – सौ. कलावती वसंतराव चव्हाण
बी/६ अंबाचाई मिस्त्री निवास
सेनापती बापट मार्ग,
दादर सुंदरी नं. ४०००२८.

शिरडी वृत्त-माहे मे सन १९७६

मे महिन्यात शाळा, कॉलिजांच्या सुटीमुळे साईभक्तांची गर्दी वरीच होती. संपूर्ण महिना थांबेच्या रवरुपात गेला. काही कलाकारांनी श्रीचे पुढे हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे :-

कीर्तन : - १) संस्थान गवई काव्यतीर्थ श्री. ग. वि. जोशी शास्त्री यांची कीर्तने नेहमीप्रमाणे झाली. २) सौ. शांताबाई वा. निकम सुंबई यांचे कीर्तन.

प्रवचन : - १) ह. भ. प. लक्ष्मणद्विवा बाधचौरे शिरडी. २) ह. भ. प. काशिनाथ र. लाठी जवळगाव.

भजन, गायन चादन : - १) श्री. विठ्ठल ग. किरीकर सुंबई. २) श्री. विजय शामराव मध्यप्रदेश. ३) श्री. शरदराव लोढे इन्डोर. ४) भगवान सत्य साई सेवा समिती. अहमदनगर. ५) श्री. मधुकर श. हटकर सुंबई. ६) ह. भ. प. विजयबाबा महाराज नागपूर. ७) श्री. के. सिंकंदर, श्री. प्रेमभोसले व मंडळी. ८) सौ. अनुराधा अ. पौडवाल सुंबई. ९) श्री. रवि रा. दाते सुंबई. १०) श्री. अरुण प्र. पौडवाल ११) सौ. एन. चिंतामणी - इस्ट गोदावरी (आ. प्र.) १२) श्रीमती उषा श्रीबास्तव जबलपूर. १३) श्री. दुप्यन्तकुमार च. भट. श्रीमती गीता ढी. भट अहमदाबाद. १४) श्री. आकादेवी प्रासादिक भजन मंडळ कुलाबा. १५) सौ. शाकुंतला मो. जोशी नासिक. १६) सौ. ज्योति मनोजा सुंबई. १७) श्री. एस. आर. बाबा जबलपूर. १८) कु. मीना ड. गद्रे नासिक. १९) श्री. के. वी. रमगामृति विशाखापट्टण. २०) श्री. लक्ष्मण ग. देवासकर सुंबई. २१) कु. वी. ढी. आँक, कु. व्ही. ढी. आँक, सुंबई २२) श्री. सूर्यकान्त गुडे नासिक.

माननीयांच्या भेटी :-

- १) मा. श्री. डी. एन. कपूर, IAS. कमिशनर औरंगाबाद डिव्हीजन.
- २) मा. श्री. शिवाजीराव पाटील, जिल्हाशिकारी अहमदनगर.
- ३) मा. श्री. माधवराव माने, मैत्र एव्हिल कर्सिस कमिशन महाराष्ट्र.
- ४) मा. श्री. डी. डी. चव्हाण, वन व कारगड उपमंत्री महाराष्ट्र.
- ५) मा. श्री. एन. के. पारेख, न्यायाधीश सिटी सिव्हील कोर्ट सुंबई.
- ६) मा. श्री. के. टी. राठोड, मर्स्योद्योग मंत्री, कर्नाटक राज्य बंगलोर.
- ७) मा. श्री. शा. गो. घोलप, लहान पाटवंधारे, पशुसंवर्धन, शाळाविकास उपमंत्री
- ८) मा. श्री. वी. के. चौगुले IAS सचिव शेती सहकार खाते महाराष्ट्र.

हवापाणी : - शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून रोगराई काही नाही. मे महिन्याच्या शेषांच्या आठवड्यात उकाढा जाणवला परंतु रात्रीचे वेळी हवेत गारठा होता.

प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

कलङ्ककर संदेश सुनाये
 चन्द्रभागा यों बहती जाये
 आषाढ़—कालिंग एकादशी को उमडे भक्ति पूर
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर ॥ टेक ॥

युग युग से हैं खडे इंटर
 हाथ धर यों विहुल कहि पर
 सगुण रूप का दर्शन मन में, जाये चिंता दूर ॥ १ ॥
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

धन्य धन्य वह भक्त पुण्डलिक
 सेवा कीनही बड़ी अमोलिक
 ग्रगट भये परब्रह्म भू पर, नाचे यह मनमयूर ॥ २ ॥
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

ज्ञान, नाम की रसमय आनी
 तुकाराम की अभंग धाणी
 जनसागर में लगीं उमड़ने भक्ति लहरें सुदूर ॥ ३ ॥
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

‘जय जय रामकृष्ण हरी’
 ‘विहुल, विहुल जय हरिविहुल’
 ‘पांडुरंग ध्यानीं, पांडुरंग ध्यानीं’
 ताल मृदंगसह दिढ़ी बहती
 विहुल नाम का धोय करती
 विहुलमय थे सारी धरसी, छन छन बजते ऊपर ॥ ४ ॥
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

परम भाव की ये चन्द्रकोर
 सीचे पंदरी मन की डोर
 विहुल—दर्शन सुखदायी रे, शुद्ध भाव भरपूर ॥ ५ ॥
 प्रिय क्षेत्र पंडरपूर

कवि - राधाकृष्ण गुप्ता ‘चेतन’
 पाठकरवाड़ा भगतसिंग पथ, डोमिनियली (पूर्व)

श्रीसंत साईबाबा

जय शिरडीचे साईनाथ वाबा ।
 सांज सकाळी गावे हो गुणगान ॥
 अगाध महिमा अगाध किंवॉ ।
 जन्मजन्मांतरीचे हो नाते ।
 तुझा कृपेची सावली मजला ।
 तारेल हो हा भवसागर पार ।
 जय शिरडीचे ... ॥
 भाव विश्वाला तुदिश्या किमया ।
 तू दयेचा हो सागर नाथ ।
 दीन दुखितांचे होई श्रद्धास्थान ।
 तारेल हो कृपे भवसागर पार ।
 जय शिरडीचे ... ॥
 संघर्षाच्या घटेवरती तुमचे ।
 आम्हाला हो आश्रयस्थान ।
 भक्ती तुमच्या ढायी वसली ।
 दयेचे सागर तुम्ही तारा तारा ।
 जय शिरडीचे ... ॥

श्री. कृष्णकुमार खड्डतरकर
 'नंदलाल'

साई माउली

मुखी असता साई साई
 कशास भीतो मानव प्राणी
 तीच तारूल नेह्न तुजला
 सर्व संकटासुनी ॥ १ ॥

पद्मिपु जरी हे डंक मारिती
 मन हे रमू दे साई ध्यानी
 प्रेमे जर तू हाक मारिसी
 येईल त्वरित माडळी ॥ २ ॥

अति कृपाल आहे ही आई
 भक्त जनांची हीच साउली
 श्रद्धा आणि सद्गुरी देता
 होईल मनी संतोषी ॥ ३ ॥

भक्तिरूढी पुष्प अरुणी
 करीते मी अल्प चाकरी
 मान्य करेल ती, आशा हतुकी
 आहे मम अंतरी ॥ ४ ॥

कृ० पुष्पलता मोहरे
 बडे पोष्ट ऑफिस के पास
 राजेन्द्र नगर विलासपूर (म. प्र.)

सखा साईनाथ

भाज्ञा तो श्रीहरी । सखा साईनाथ
 कलियुगीं प्रकटला । भजायांचा नाथ
 तुळशीच्या दलाहून । सावलीच कांती
 थद्धा सडुरेच्या दोन । डोळियात ज्योति
 साधनेचा सिंधू । उँकारात बिंदू
 नमीं पूर्ण इंदू । पौर्णिमेचा
 डोळीयांत नाचे बीज । अधांतरी यांस नाज
 उमलें पूर्ण बीज । ज्ञान-भक्ति
 “जैसा जो जो करेगा । वैसा ही दो भरेगा ”
 “ अला मला करेगा ” । बद्रंत साई
 “ शोलु नका उणे दुणे । मला येते दुन्हणे ”
 किंती गोड घचवें । अम्हा मार्ग दावी

* वसंत प्र. जोशी

गवर्नर्मेंट सब्हैटस् कॉलनी, वी १००/२ वांद्रा पूर्व, मुंबई-५१

दत्तरुपी साई

श्री गुरुदत्ता जय अवघूता । स्वामी समर्थी येहूं हो येहूं हो ॥ ८ ॥
 साईं हो तुज वीण । बाली कोणी नाही हो ।
 सर्व देव हे खुंदुनी जगती । व्यथेची शिणले मन माझे ।
 तव कृपेची आठवण होता । नेत्रा नीर हे वाहि हो ॥ ९ ॥
 आमु सोयरे सर्व मुखाचे । विषम काळी नव कोणी ।
 अंतर जाणूनी धांवत वेशी । कनवाळ तूं आई हो ॥ १० ॥
 या शशीला घरीलेस हाती । पैलतीराला नेहूं हो

- सौ. माधुरी कुलकर्णी

W

परब्रह्म

परब्रह्म हूँ! परमात्मा हूँ।
 साईनाथ हो साईनाथ।
 आत्म्याचे परमात्म्याशी।
 अतूट जडले नाते।
 भवसागरी प्राण हूँ।
 जीवनदाता साईनाथ।
 परब्रह्म हूँ! परमात्मा हूँ।

अंतरी लुक्षीच ही छाया।
 तुझ्या कृपेची ही सावली।
 तुझ्या दरवारी दंग।
 जाली माझी काया नाया।
 परब्रह्म हूँ! परमात्मा हूँ।

आशेचे निराशेचे ही।
 वकामव्ये फसलेला।
 जीव तुझ्या ठायी आज।
 यथा कसा लीन नाथा।
 परब्रह्म हूँ! परमात्मा हूँ।

कृष्णकुमार खडतरकर 'नंदलाल'.
 डायरेक्टर नंदलाल असोसिएशन,
 १२१२ विधानसभा क्वार्टर्स, नागपूर.

अशी ही शिरडी

कृपेचा सागर
 साईं विघ्नहर
 सत्य संकल्पांचा
 दाता सर्वेषर !.....१
 संतांचे माहेर
 शिरडी श्रीमंत
 वारमाह येथे
 भक्तीचा वसंत !.....२
 नवविधा भक्ती
 रासक्रीडा खरी
 नवरंग पहा
 उघळीतो हरी !.....३
 आनंदाची येथे
 मुक्त उधळण
 ऐकू थेते येथे
 जनीचे दलण !.....४
 मुरलीचे सूर
 रामधून येथे
 नामाच्या गजरे
 आनंदा ये भरते !.....५

- विनायक पाठक
 बी १७-२२४ राजावाडी,
 बाटकोपर मुं-७७.

भजा भजा साईंनाथ !

शिंदीपती कृपावंत
 दीनबंधू रमाकांत
 भजाभजा साईंनाथ-अहार्नेत्र ॥१॥

नाम घेता भक्तीभावे
 साईं नवसाला पावे
 भक्तजनांसाठी धावे-संकटात ॥२॥

भक्त तारावयासाठी
 साईंनाथ जगजेठी
 अवतरले भूवरसी-कलियुगी ॥३॥

असे माझे साईंनाथा
 भजा सारेजण आता
 चरणी डेवून माथा - मनोभावे ॥४॥

- रमेश ढी. चवहाण
 साईंनिकेतन, गुजरलेन,
 नवापूर जि. धुळे

गरीबांचा देव

W3

गरीबांचा देव साईं वसे शिरडीला ।
जाऊ चला आपण त्याच्या भेटीला ॥१॥
दुःखी जनांची साईं माझली
धरितसे भक्तीवर कृपा साबली
दूर करी साईंदाया, सम्या त्रासाला ॥२॥
कल्योंचा साईं असे सागर
अक्षय शांतीचे तसे आगर
तारितसे देव जर्णी अपुल्या भक्ताला ॥३॥
ठरवुनि अपुले शिरडी धाम
अवतरला जगांत फिरुति राम
वंदन कराया त्याच्या चरणाला ॥४॥

- दत्ताराम आ. बारस्कर

१६ संतसेना महाराज मार्ग,
गो. नं. ३४, ५ वा माळा मुंबई ४००००४

साईं ले चलो !

प्रभु ! हे साईंनाथ,
परम पावन प्रकाश की ओर ले चलो ।
नाशवान पदार्थोंका भुका हूँ,
अनुग्रह करो, साईं,
शाश्वत आनन्द की ओर ले चलो ।
भौतिक जगत,
मायामय प्रपञ्च,
अनधिकार से ले चलो,
पाठ्य प्रकाश की ओरे
अमरता का बरदान देकर,
मृत्युरुपी कालिमा भय छाया से,
मुक्त कर दो, साईं
तुम्हारे पाद स्मरण में, विलीन कर दो,
सुर्खे असद से सदू की ओर, ले चलो !

- गुंडेराब पटवारी

“साहित्यरत्न” प्राध्यापक

यन्. यफ. जे. कलिज, P.O. विदर, (कर्नाटक)

श्रीसाईंचा धावा

शिरडीच्या साईंबाबा, देवा धाव रे धाव रे मला पाव रे ॥१॥
 तुळ्या समोरी बसुनि,
 केली तुळी विनवणी,
 नको अन्हेऱु, तुळे लेकरु, चरण दाव रे ।१।
 ये हे ये समोरी,
 डेर्ज दे डोई पायावरी,
 तुळ्या हाते ऊदी लाव रे लाव रे ।२।
 तुळ्या कृपे वेते श्वास,
 तुजवरी पूर्ण विश्वास,
 माझा तुळ्यावरी सारा भार रे भार रे ।३।
 जे जे घडे ते तू घडविसी,
 तुळ्या पार्यी भक्ति जडविसी,
 तुळी किमया न्यारी मला ठावी रे ठावी रे ।४।
 महणोनि मी करी धावा,
 भेट देई साईं देवा,
 आता अंत नको पाहू रे, पाहू रे ।५।

—सौ. श्री. शाहाणे, डॉविवली

दत्ताचा अवतार

दत्ताचा अवतार साईं भक्ताचा आधार, रक्षा करे त्याची जो.
 ठेवी त्यावह भार ॥६॥
 भक्ती भाव ज्याचा असे त्याचे ठाई ।
 न लुटती लुटारु तयाची कमाई ।
 गरीब असो सारवकार होई सुखी त्याचा संसार ॥ रक्षा...१ ॥
 सुखी राम रहिम आवडे ते नाम ।
 एक तया वाढे धर्मी तमाम ।
 देवावर अधिकार त्याची महिमा अपरंपार ॥ रक्षा...२ ॥
 अनायाचा नाथ भक्ताचा कैवारी ।
 मिटे सरे दुःख जाता तया दारी ।
 करति ते ऊपकार त्याच्या मर्जीच्या अनुसार ॥ रक्षा....३ ॥
 मिळविण्यास मर्जी अर्ज कर तथाला ।
 श्रद्धेविन नाही मोल विनंतीला ।
 'रामनाथ' नमस्कार साईं चरणी लाखो बार ॥ रक्षा...४ ॥
 रामनाथ शुरुतुले, शिवापूर वॉर्ड, चंद्रपूर

तुमच्या चरणासी श्रीसाई

गत जन्मची असेल काही घडली पुण्याही
म्हणोनि येणे होते तुमच्या चरणासी साही

१— आता न चिंता भवितव्याची
जीवनातल्या सुख दुःखांची

नामस्मरणे तुमच्या वाबा व्यथा दूर होई ॥

गत जन्मची असेल काही घडली पुण्याही
२— सभिप येई समाधिच्या जो

* शदेने मज पुकाराल जो
पालन करण्या आयुष्याचे तुम्ही दिली रवाही
गत जन्मची असेल काही घडली पुण्याही

३— जन्मजन्मचे तुमचे नाते
याहुनी नाही भाग्य कोणते

या द्रवारी सेवा घडता मन मोहुन जाही
गत जन्मची असेल काही घडली पुण्याही
म्हणोनि येणे होते तुमच्या चरणासी साही

— श्री. जयवंत कुलकर्णी (पार्श्वगोपक)
कुलकर्णी कॉटेज, विळेपारले

संत गुलाबबाबा १३-१४ जुलैस मुंबईत

नागपूरचे महान श्रीसाईभक्त श्री गुलाबबाबा येत्या १३ व १४ जुलै रोजी मुंबईस येत असून त्यांचा मुक्काम डॉ. के. भ. गव्हाणकर, इंदिरा निवास, पहिला मजला, लालबहादुर शास्त्री मार्ग, कुर्ला पोस्टकचेरीजवळ, कुर्ला, मुंबई ७० येथे राहील. डॉ. गव्हाणकरांचा दूरध्वनी क्रमांक ५५१२२५ असा आहे. दर्शनास येणाऱ्या भक्तांनी वरील नोंद घ्यावी.

अभिनंदन ! अभिनंदन !

● आमच्या मुंबई कार्यालयाचे महा व्यवस्थापक श्री. विनायकराव आपटे याचे सुपुत्र चि. नीलकंठ है गेल्या १० वी एस्. एस्. सी. परीक्षेत घाटकोपर केंद्रास दुसरे व त्यांच्या शाळेतून पहिल्या क्रमाकाने उत्तीर्ण झाले. त्यास सत्र टक्कथाहून अधिक गुण मिळाले. तसेच आमचे लेखक श्री. चंद्रकांत सामंत यांचे सुपुत्र चि. यतीन, गिरणाबातील आर्यन एज्युकेशन सोसाय-टीच्या शाळेतून पहिले व सर्बध बोर्डात सोळाव्या क्रमांकाने उत्तीर्ण झाले. त्यांना ८६ टक्के गुण मिळाले. आम्ही दोघाही विद्यार्थ्यांचे भनःपूर्वक अभिनंदन करून भावी आसुष्यात सांना सुयश चितितो.

साधु संत येती वरा । तोचि दिवाळी दसरा ।

पण केवळ साधु संतव नव्हे तर प्रत्यक्ष “रामावतारी” “कृष्णावतारी” “दत्तावतारी” भगवान् मच्चिदानन्द मदगुरु श्रीसाईबाबा (शिरडीचे) आपल्या वरी येतील तो तुमच्या आयुप्यातोल ‘सोनिधाचा दिस’ होय.

आजच श्रीसाईबाबांची शीलाखंडावरील पूर्णिंगती पंचधातुची (द्रोश) असंग मूर्ति खरेदी करून आपल्या घरी वावांना कायमच्या दास्तव्याला बोलवा. मग काय रोज पूजा आरती नैवेद्य म्हणजे जणू काय “ज्ञाहले घराचे मंगल देऊळ.”

अशा तळेने माईभक्तांचे प्रत्येक घर हे एक लहान का होईना पण प्रत्यक्ष बाबाचे मंगल देऊळ वनावे अशी इच्छा मनी घरून आम्ही श्रीसाईबाबांची १ इंच उंच व ५ इंच रुंद अशी पंचधातुची अत्यंत मजवूत अशी मूर्ति वनविली आहे. जिला अगदी लहान मुखांयामूनमुढा फारमे जपावे लाभत नाही.

मूर्तीची खास वैशिष्ट्य भूणजे तो पंचधातुची व योग्य साईजची वनविल्या-मुळे एक तर मूर्ति वास्तृतांत ठेवून तिला सुवासिक अस्तराने अगर पंचामृताने स्तान, अभियेक घालता येतो. तसेच मूर्तीला डोक्यावर शिरपेंच, मुकुट हस्तादि अलंकार व फेटा अगर इतर रंगावेंगी पोषाखाने मूर्ति अत्यंत शोभिवंत करून आपल्याला कमालीचे भानसिक समाधान मिळते.

मूर्तीची किमत अन्यंत दाजवी ठेवली आहे !

तसेच थळावंत भक्तांच्या काढी अडवणीही आम्ही लक्षात घेऊन योग्य प्रकारे सहाय्य करू ! वाहेग्याबी मूर्ति पोस्टाने अगर व्ही. पी. मे पाठवू.

“मूर्तीच्या स्थापनेमाठी मुवळ डिझाइनचे लाकडी देल्हारे उपलब्ध आहेत.”

अधिक माहिती वा उत्तर नपरिलासाठी प्रत्यक्ष भेटा अगर लिहा :-

श्री. मनोहर घनशाम पितळे,

पितळेवाडी, हनुमान रोड, विलोपाले (पूर्व), मुंबई ४०,००५७

फोन नंबर : ५७ ६२ ९८. भेटप्पाची वेळ : सकाळी ७ ते ९ रात्री ७ ते ९.

श्रीसाईबाबा ट्युटोरिअल अँकडमीज

इंटर आर्ट्स क्लासेस् (१९४३)

स्पेशल इंटर आर्ट्सचे एकमेव क्लासेस्)

क्षणिय निवास, गिरगाव पोर्टुगीज चर्च, लालाणी बुक डेपोसिटोर

वैशिष्ट्ये

- (१) दो वर्षांचा इंटर आर्ट्स परिक्षेचा खास अनुभव व वैयक्तिक लक्ष.
- (२) सर्व विषय संपूर्ण सायक्लोस्ट्राईल्ड नोटस्सहित शिकविले जातात.
- (३) युनिव्हर्सिटी परिक्षेकारिता अपेक्षित प्रश्न (सायक्लोस्ट्राईल्ड उत्तराशही दिले जातात.)
- (४) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री नामदार श्री. शंकरराव चव्हाण, कै. नामदार श्री. भाऊसाहेब हिरे व सुप्रीम कोर्टाचे जस्टीज श्री. वाय. व्ही. चंद्रचूड, मुंबईच्या स्पॉलकॉजेस कोर्टाचे चीफ जस्टीज श्री. नारायणदास शहा, प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेट श्री. आठलये व भवन्स हजारीमल सोमाणी कॉलेजचे प्रिन्सिपल श्री. शशिकांत पारेख, अंबिका सिलक मिल्सचे मॅनेजिंग डायरेक्टर श्री. सुरेंद्र मेहता, कामानी इंजिनिअरिंग कॉर्पोरेशनचे मॅनेजिंग डायरेक्टर श्री. नवीन कामानी इत्यादीच्या मुलांमुलींनी भूषविलेले.
- (५) प्रत्येक वर्षी २०-२५ विद्यार्थी लॉजिक व इकॉमॉभिक्समध्ये फर्स्ट क्लास मार्क्स मिळवितात. गेल्या वर्षी आमची विद्यार्थिनी कुमारी गोरांडे पारेल सुंशई विश्वविद्यालयाच्या इंटर आर्ट्स परिक्षेत पहिली आली व तिने रु. १२००ची लोटस स्कॉलरशिप व रु. १२०० ची गंगावाई भट हथा दोन स्कॉलरशिप्स मिळविल्या.

अँकडोवर / मार्च वॅचेस — सकाळ, दुपार, संध्याकाळ.

गुरुवार ता. १ जुलै १९७६ पासून क्लासेस सुरु.

अँडमिशन्स जोरात सुरु आहेत ● त्वरा करा ● मर्यादित जागा.

मुद्रक : पांडुरंग मोरे, बॉम्बे नॅशनल प्रिंटर्स प्रा. लि.

४२, जी. डी. आवेकर रोड, बडाळा, मुंबई-३१

संपादक व प्रकाशक : श्री. का. सी. पाठक, 'साई निकेतन', डॉ. आवेकर रोड लोदादाद सर्कलजवळ, प्लॉट नं. ८०४ बी, दादर, मुंबई-१४